ORTAOKUL
VE
İMAM HATİP ORTAOKULU

MÜZİK

Ders Kitabı
5

Yazarlar
Metin ÇELİK
Yüce EFENDİOĞLU
Hasan ÖZER
İdil ÖZKAN

DEVLET KİTAPLARI
İKİNCİ BASKI
……., 2019

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI .....: 6650
DERS KİTAPLARI DİZİSİ .....: 1725

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

EDİTÖR
Dr. Öğr. Üyesi Murat KARABULUT

DİL UZMANI
Erkan ŞAHİN

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UZMANI
Çetin TORAMAN

GÖRSEL TASARIM UZMANI
Hakan Ergün YURTTAŞ

ISBN 978-975-11-4590-1

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulunun 28.05.2018 gün ve 78 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 28.05.2019 gün ve 10444088 sayılı yazısı ile ikinci defa 1.368.323 adet basılmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

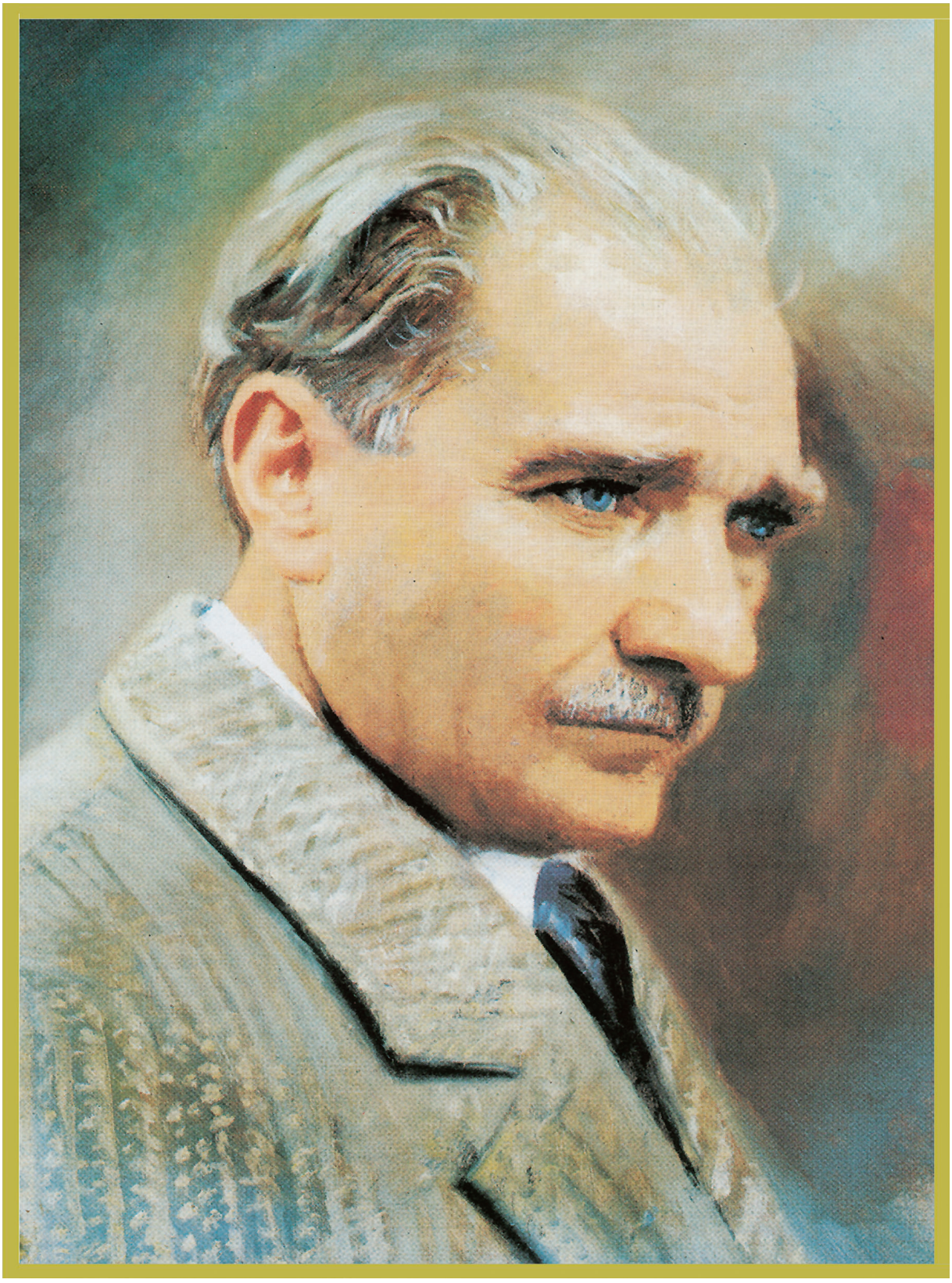

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM 8

1. İstiklal Marşı 10
2. Ses Nasıl Oluşur ? 15
3. Müzikte Notalar ve Süreler 19
4. Basit Ölçüler 25
5. Neler Öğrendik? 29

2. BÖLÜM 30

1. Ritim Oluşturalım 32
2. Hız ve Gürlük 38
3. Neler Öğrendik? 43

3. BÖLÜM 44

1. Atatürk ve Müzik 46
2. Türk Müziği 48
3. Neler Öğrendik? 51

4. BÖLÜM 52

1. Belirli Gün ve Haftalar 54
2. Şarkılarda Bölümler 60
3. Farklı Müzik Türleri 64
4. Bestele Kaydet 66
5. Neler Öğrendik? 69

1. Dağarcık 70
2. Cevap Anahtarı 76
3. Sözlük 77
4. Kaynakça 79

KİTABIMIZI TANIYALIM

Bölüm numarasını gösterir.

Bölümün içindeki konular (ana hatlar)

Bölümün öğrenme hedefleri

Bölümün içinde geçen kelimeler ve kavramlar

Bölüm ile ilgili görsel

1. BÖLÜM

- İSTİKLAL MARŞI
- SES NASIL OLUŞUR?
- MÜZİKTE NOTALAR VE SÜRELER
- BASİT ÖLÇÜLER

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- İstiklal Marşı'mızı söyleyeceğiz.
- Sesin nasıl oluştuğunu öğreneceğiz.
- Tiyatro ve konser salonlarının ses bakımından özelliklerini öğreneceğiz.
- Yeni notalar ve süreler öğreneceğiz.
- Notaların yüksekliklerini (incelik - kalınlık) öğreneceğiz.
- $\frac{3}{4}$ 'lük ve $\frac{4}{4}$ 'lük basit ölçüleri öğreneceğiz.

Anahtar Kelimeler

- İstiklal Marşı
- Mehmet Âkif Ersoy
- Konser Salonu
- Ksilofon
- Yankı
- Spor Salonu
- Nota
- Sus
- Marakas
- Prozodi

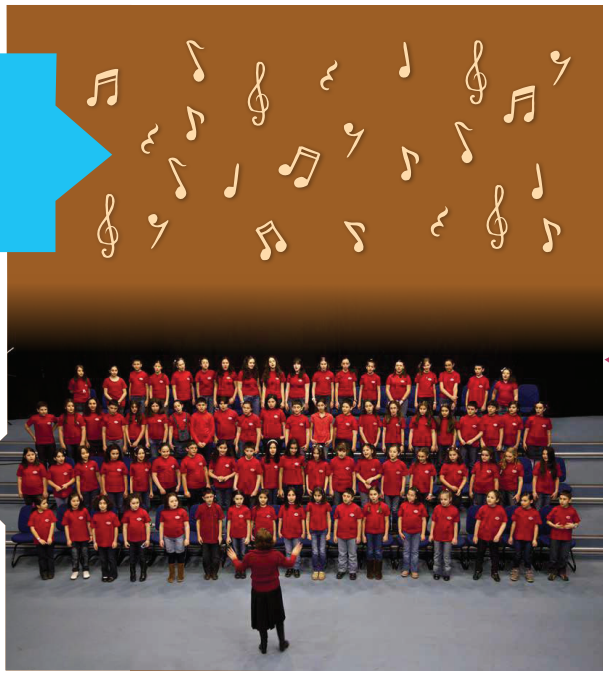

Ön bilgilerimizi hatırlatır.

Bölüm numarasını gösterir.

Öğrenme süreci içindeki ana tema başlığını gösterir.

Konuyla ilgili bilgileri verir.

Etkinlik hakkında bilgi verir.

Öğrenme sürecine katkı sağlayacak etkinliklerin nasıl yapılacağını açıklar.

Öğrenme sürecine yönelik çalışmaların yer aldığı bölümü gösterir.

1. Bölüm

BİLGİ KUTUCUĞU

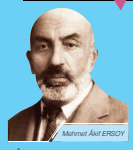

Mehmet Âkif ERSOY

Mehmet Âkif Ersoy (1873-1936), vatan sevgisini dile getiren birçok şiirinin yanı sıra İstiklal Marşı'mızı yazarak; milli birlik ve beraberliğimiz ile manevi değerlerimizi en iyi şekilde ifade eden şairlerimizden biri olmuştur.

BİLGİ KUTUCUĞU

Osman Zeki ÜNGÖR

İstiklal Marşı'mızın bestecisi Osman Zeki Üngör (1880-1958) ise; besteci, orkestra şefi ve keman virtüözüdür. İstiklal Marşı'ndan başka birçok marş ve okul şarkısı bestelemiştir.

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: İstiklal Marşı
Etkinlik Amacı	: İstiklal Marşı ile millî ve manevi değerlerini güçlendirmek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı

Cümle içinde boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yerleştirelim.

İstiklal Marşı'na saygı gösteririz, çünkü:

- Vatan ve ..... sevgimizin simgesidir.
- Özgürlüğümüzün, millî birlik ve ..... göstergesidir.
- ..... ve gazilerimizin emanetidir.

Şehitlerimizin | bayrak | beraberliğimizin

Bölüm içindeki öğrenme hedeflerini değerlendirir.

Etkinliklerle ilgili doldurulacak bölümleri gösterir.

İşaretleme ve yazma bölümlerini gösterir.

İlginç ve dikkat çekici bilgiler verir.

Sınıf bölüm renklerini gösterir.

NELER ÖĞRENDİK?

1 **Aşağıdaki ifadeleri okuyalım, kendimizi değerlendirelim.**

	Hiç bir zaman	Bazen	Her zaman
Nane Limon Kabuğu" şarkısı ve "Kara Basma İz Olur" türküsünün ritmindeki farkı hissedebiliyorum.			
Farklı ritimdeki şarkılara uygun hareketlerle eşlik edebiliyorum.			

.....

.....

.....

.....

Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif Ersoy

BİLİYOR MUSUN?

İstiklâl Marşı'nın ilk bestesi Ali Rıfat Çağatay'a aittir.1924'ten 1930'a kadar kullanılmıştır. Türk müziği çalgıları ile seslendirilmiştir.

1. BÖLÜM

- İSTİKLAL MARŞI
- SES NASIL OLUŞUR?
- MÜZİKTE NOTALAR VE SÜRELER
- BASİT ÖLÇÜLER

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- İstiklal Marşı'mızı söyleyeceğiz.
- Sesin nasıl oluştuğunu öğreneceğiz.
- Tiyatro ve konser salonlarının ses bakımından özelliklerini öğreneceğiz.
- Yeni notalar ve süreler öğreneceğiz.
- Notaların yüksekliklerini (incelik - kalınlık) öğreneceğiz.
- $\frac{3}{4}$ 'lük ve $\frac{4}{4}$ 'lük basit ölçüleri öğreneceğiz.

Anahtar Kelimeler

- İstiklal Marşı
- Mehmet Âkif Ersoy
- Konser Salonu
- Ksilofon
- Yankı
- Spor Salonu
- Nota
- Sus
- Marakas
- Prozodi

İSTİKLAL MARŞI

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Şafak, sancak, hak, Hakk, ocak, celâl ve hilâl kelimeleri ne anlama gelmektedir?

BİLGİ KUTUCUĞU

İSTİKLAL MARŞI'NIN YAZILIŞI VE KABULÜ

Kurtuluş Savaşı devam ederken, Millî Eğitim Bakanlığı millî bir marş ihtiyacı duydu. 1921 yılında ödüllü bir şiir yarışması düzenledi ve yarışmaya 724 şair katıldı. Ancak içlerinde millî marş olabilecek bir eser bulunamadı. Bakan Hamdullah Suphi Bey, Mehmet Âkif 'in yarışmaya ödül koyulması nedeniyle katılmadığını öğrenince şaire yazdığı mektupta ödül konusunun uygun bir şekilde çözümlenebileceğini ve yarışmaya katılmasını istedi. Bunun üzerine Mehmet Âkif ikâmet ettiği Taceddin Dergâhı'nda İstiklal Marşı'nı yazdı.

Marş mecliste ilk kez Hamdullah Suphi Bey tarafından okunduğunda büyük heyecan yarattı. Her defasında sürekli alkışlanarak tam 4 kez okundu.

12 Mart 1921'de yapılan oylamada İstiklal Marşı olarak kabul edildi ve yine Hamdullah Suphi Bey tarafından ayakta alkışlanarak okundu.

Marş kabul edildikten sonra yarışma ödülü olan 500 lira Mehmet Âkif'e verilmek istendi fakat Âkif kabul etmedi. Kanunen bu paranın kendisine ödenmesi gerektiği için de almak zorunda kaldı. Ama paranın tamamını Hilâl-i Ahmer bünyesinde çalışan Dar'ül Mesai adında yoksulluk ile mücadele eden bir hayır kurumuna bağışladı.

Âkif, son günlerinde, hasta yatağında yatarken kendisine İstiklal Marşı için "Acaba yeniden yazılsa daha iyi olmaz mı?" diye bir soru soruldu. Âkif'in cevabı, bu marşın anlamını ve önemini en iyi şekilde anlatan bir vecizedir:

"Allah, bir daha bu millete bir İstiklal Marşı yazdırmasın!"

M.E.B

BİLGİ KUTUCUĞU

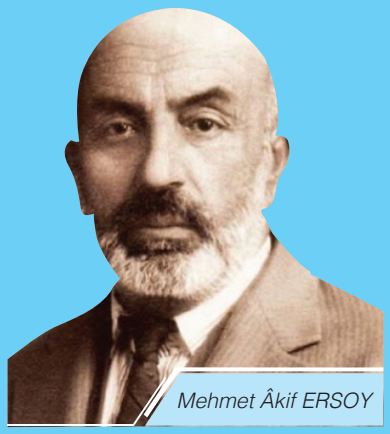

Mehmet Âkif ERSOY

Mehmet Âkif Ersoy (1873-1936), vatan sevgisini dile getiren birçok şiirinin yanı sıra İstiklal Marşı'mızı yazarak; millî birlik ve beraberliğimiz ile manevi değerlerimizi en iyi şekilde ifade eden şairlerimizden biri olmuştur.

BİLGİ KUTUCUĞU

Osman Zeki ÜNGÖR

İstiklal Marşı'mızın bestecisi Osman Zeki Üngör (1880-1958) ise; besteci, orkestra şefi ve keman virtüözüdür. İstiklal Marşı'ndan başka birçok marş ve okul şarkısı bestelemiştir.

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : İstiklal Marşı
Etkinlik Amacı : İstiklal Marşı ile millî ve manevi değerlerini güçlendirmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

Cümle içinde boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yerleştirelim.

İstiklal Marşı'na saygı gösteririz, çünkü:

- Vatan ve ..... sevgimizin simgesidir.
- Özgürlüğümüzün, millî birlik ve ..... göstergesidir.
- ..... ve gazilerimizin emanetidir.

Şehitlerimizin | bayrak | beraberliğimizin

BİLGİ KUTUCUĞU

Prozodi: Bir müzik eserinde hece vurgularının; müzik, vurgu ve yükselişleriyle uyuşmuş olmasına denir.

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	**:** İstiklal Marşı
Etkinlik Amacı	**:** İstiklal Marşı'nda prozodi kurallarını öğrenmek
Araç ve Gereçler	**:** Ders kitabı

a İstiklal Marşı'nın ilk iki kıtasını okuyalım.

b İstiklal Marşı'nı söylerken uzatarak söylediğimiz heceleri şiir üzerinde işaretleyelim.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;

Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.

O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;

O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!

Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?

Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.

Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Mehmet Âkif Ersoy

BİLİYOR MUSUN?

İstiklal Marşı'nın ilk bestesi Ali Rıfat Çağatay'a aittir.1924'ten 1930'a kadar kullanılmıştır. Türk müziği çalgıları ile seslendirilmiştir.

3. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: İstiklal Marşı
Etkinlik Amacı	: İstiklal Marşı'nı prozodi kurallarına uygun söylemek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta, marşın dijital ses kaydı

İstiklal Marşı'mızı prozodi kurallarına dikkat ederek söyleyelim.

İSTİKLÂL MARŞI (❁)

Söz: Mehmet Âkif Ersoy
Müzik: Osman Zeki Üngör

Orta

1.Kork - ma sön - mez bu şa - fak - lar - da yü - zen al - san-
2.Çat - ma kur - ban o - la - yım çeh - re - ni ey naz - lı hi-

4
cak Sön - me - den yur - du - mun üs - tün - de tü-ten en son o-cak O
lâl Kah - ra - man ır - kı - ma bir gül Ne bu şid - det bu ce-lâl Sa-

7
be - nim mil-le - ti - min yıl - dı - zı - dır par - la - ya-cak O be -
na ol maz dö - kü - len kan - la - rı - mız son - ra he-lâl Hak-kı -

10
nim - dir o be - nim mil - le - ti - min-dir an - cak
dır Hak - k'a ta - pan mil - le - ti - min is - tik - lâl

(❁) İstiklal Marşı'nın birinci dörtlüğünü söylerken virgül"❛ ", ikinci dörtlüğü söylerken ise yıldız"❁ " işaretinin bulunduğu yerlerde nefes alınız.

4. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: İstiklal Marşı
Etkinlik Amacı	: İstiklal Marşı'nı dinlerken hissettirdiği millî, manevi duygu ve düşünceleri ifade etmek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta, marşın dijital ses kaydı

İstiklal Marşı'nı dinlerken hissettiğimiz duygu ve düşünceleri yazarak ifade edelim.

.....

.....

.....

.....

SES NASIL OLUŞUR?

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Aşağıda verilmiş olan mekânlardan hangisi müzik etkinliği yapmak için daha uygundur? Açıklayınız.

SPOR SALONU

KONSER SALONU

BİLGİ KUTUCUĞU

Tiyatro ve konser salonlarının mimarisi, konuşmaların ya da seslerin iyi bir kalitede işitilebilir ve anlaşılır olması için tasarlanmıştır.

BİLGİ KUTUCUĞU

Kapalı mekânlarda hiçbir eşya bulunmadığı zaman ses yankılanır. Bu ortamlarda uygun malzeme ve eşyalar kullanıldığında yankılanma olmaz.

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Araştırma Etkinliği
Etkinlik Amacı : Tiyatro ve konser salonlarında sesin daha net duyulabilmesi için neler yapıldığını öğrenmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı, akıllı tahta ve bilgisayar

Tiyatro ve konser salonlarında sesin daha net duyulabilmesi için neler yapıldığını araştıralım, sınıfımızda paylaşalım.

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Sesin Yayılması
Etkinlik Amacı : Sesin iyi duyulabileceği ortamı tanımak
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

Aşağıdaki görsellerde sesin nasıl yayıldığını inceleyelim. Verilen cümlelerin hangi görsele ait olduğunu belirleyip numarasını ilgi görselin altına yazalım, boşlukları tamamlayalım.

Cümle 1: Odada ses çok fazla yankılanıyor. Çünkü; .....
.....

Cümle 2: Odada ses daha net duyuluyor. Çünkü; .....
.....

3. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Müzik Sınıfı
Etkinlik Amacı : Kaliteli ses duyulabilecek ortam hazırlamak
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

a Aşağıdaki görseli inceleyelim müzik dersini yaptığımız sınıfta daha kaliteli ses elde edebilmek için neler yapmalıyız araştıralım.

b Müzik sınıfımızda, daha kaliteli ses elde edebilmek için basit materyaller kullanarak neler yapabiliriz? Aşağıya yazalım ve uygulayalım.

.....

.....

.....

.....

BİLİYOR MUSUN?

Selçuklu ve Osmanlı mimarisinde seslerin kaliteli duyulabilmesi konusuna büyük önem verilmiştir. Binlerce insanın ibadet ettiği camiler, sesin yayılma özellikleri dikkate alınarak inşa edilmiştir.

BİLGİ KUTUCUĞU

Titreşen cisimler ses üretir.
Cisimlerin titreşmesiyle meydana gelen ses dalgalarının hava yoluyla kulağımıza ulaşması, sesleri duymamızı sağlar.

4. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Çalgıların Sesleri
Etkinlik Amacı : Çalgılardan hangi hareketlerle ses elde edildiğini öğrenmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı, müzik aletleri, ritim çalgıları

a Aşağıdaki çalgılarda sesler hangi hareketlerle oluşturulur? Verilen hareketlerin numaralarını boş kutucuklara yazalım.

1 Vurma hareketi

2 Çarpma hareketi

3 Üfleme hareketi

b Aşağıdaki çalgılarda seslerin hangi hareketlerle oluşturulduğunu ilgili boşluğa yazalım.

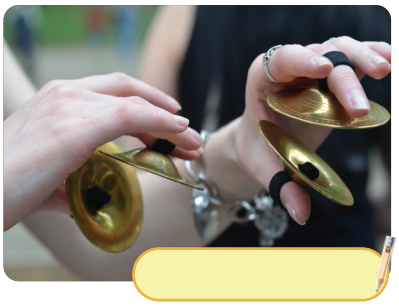

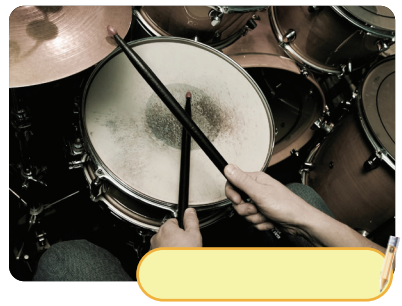

c Aşağıda isimleri verilen çalgıların seslerinin hangi hareketlerle oluştuğunu eşleştirelim.

Klarnet	Üfleme hareketi
Keman	Vurma hareketi
Ksilofon	İtme - çekme hareketi

MÜZİKTE NOTALAR VE SÜRELER

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Paraşütlerdeki müzik sembollerini dizek üzerinde doğru yerlerine yerleştirelim.

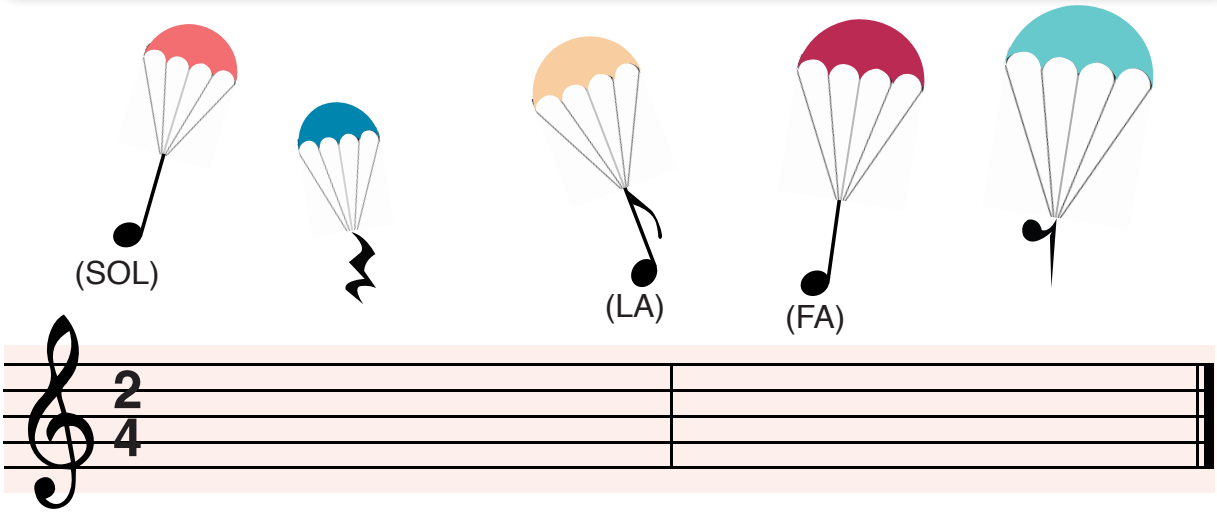

Sol anahtarı çizelim.

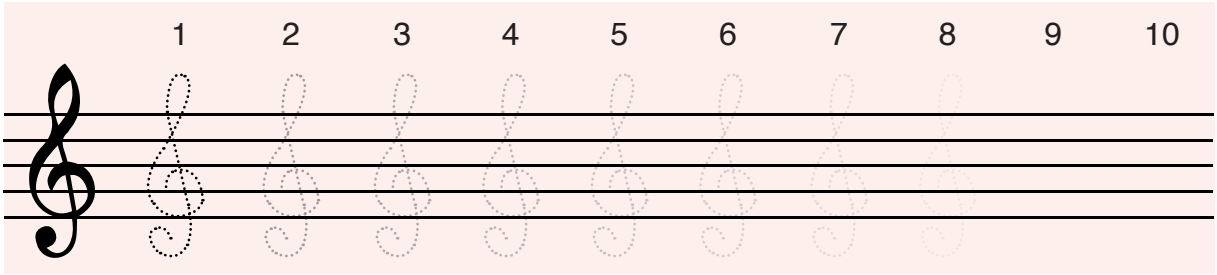

Temel müzik yazılarını hatırlayalım.

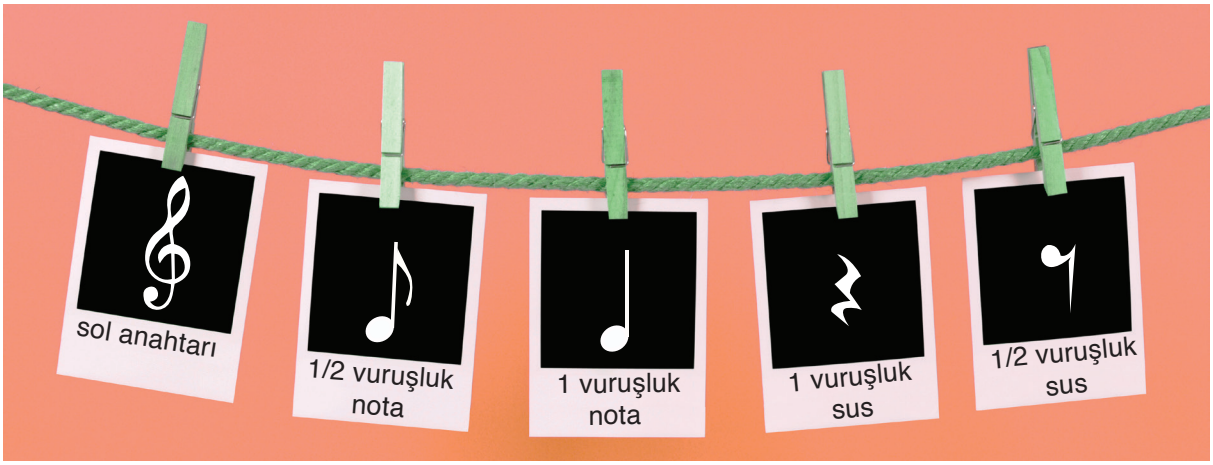

BİLGİ KUTUCUĞU

5. Çizgi
4. Çizgi
3. Çizgi
2. Çizgi
1. Çizgi

4. Aralık
3. Aralık
2. Aralık
1. Aralık

RE NOTASI

Dizekte 1. çizginin altına yazılan notadır.

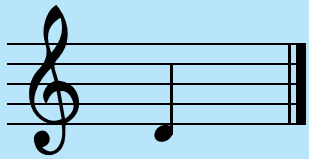

Mi NOTASI

Dizekte 1. çizgiye yazılan notadır.

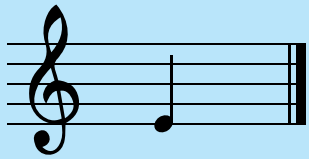

BİRLİK NOTA: 4 vuruşluk nota

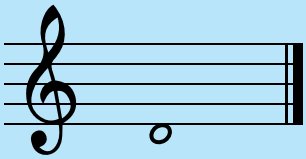

BİRLİK SUS: 4 vuruşluk sus

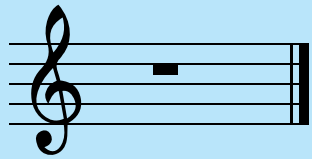

İKİLİK NOTA: 2 vuruşluk nota

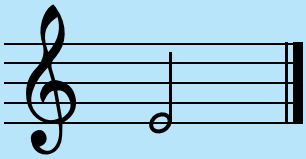

İKİLİK SUS: 2 vuruşluk sus

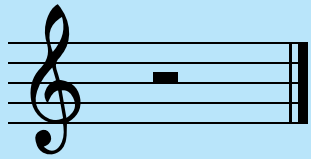

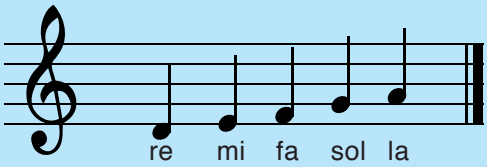

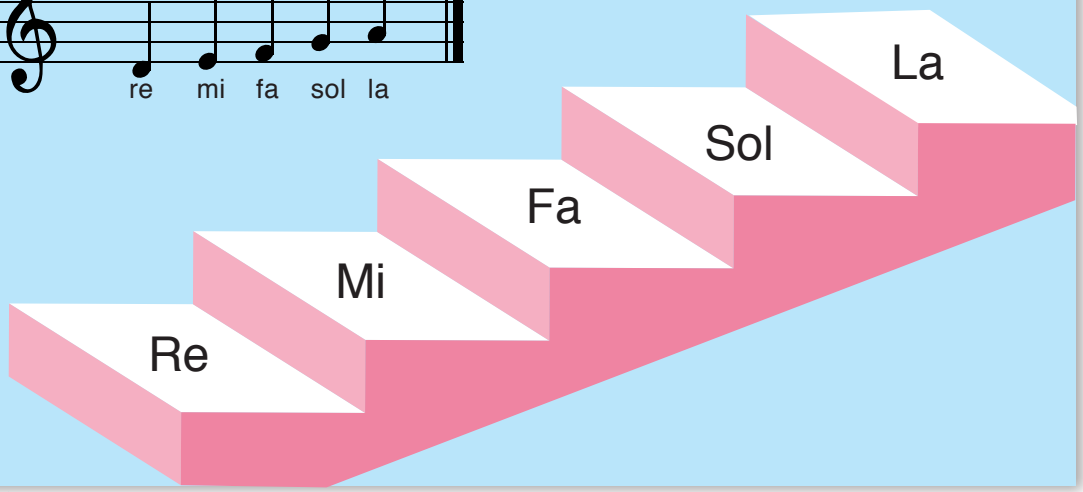

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Müzikte Notalar ve Süreler
Etkinlik Amacı : Müzikte nota ve süreleri öğrenmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

a 4 vuruşluk “Re” notası yazalım.

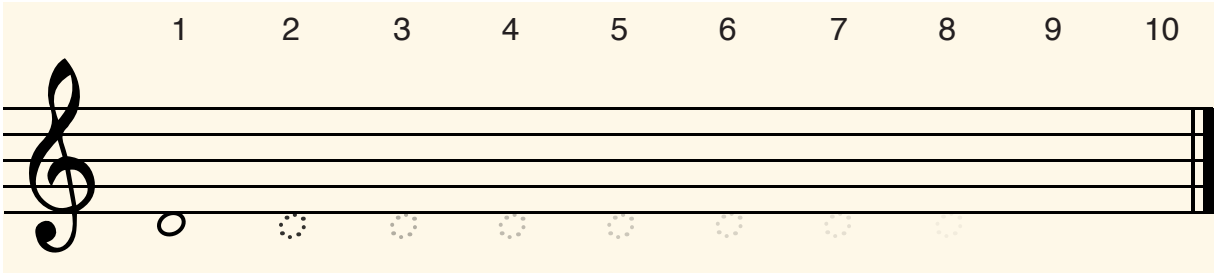

b 2 vuruşluk “Re” notası yazalım.

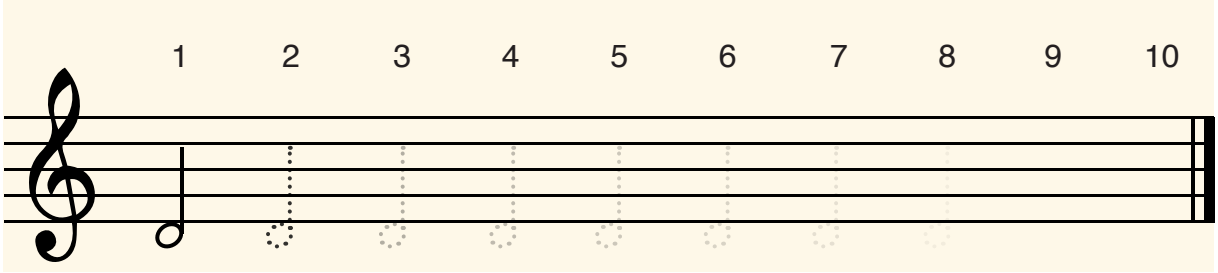

c 4 vuruşluk “sus” işareti yazalım.

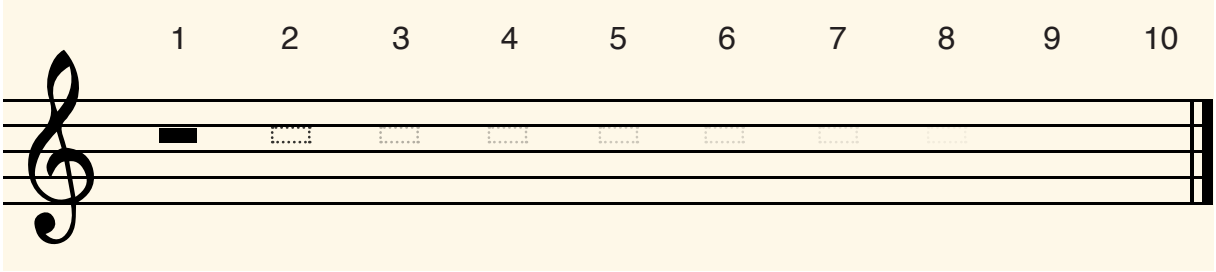

ç 2 vuruşluk “sus” işareti yazalım.

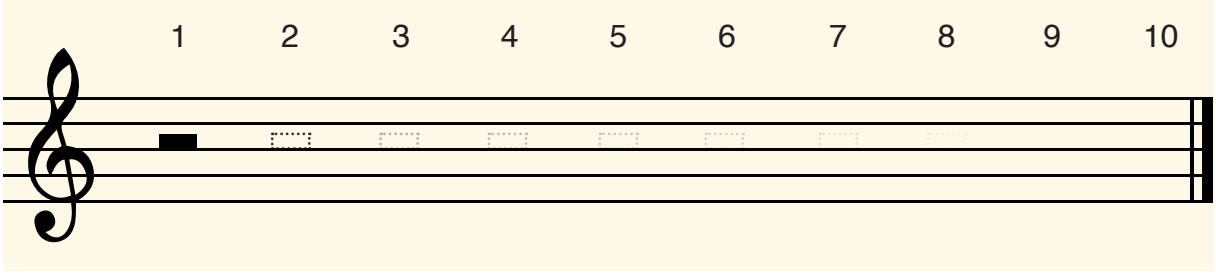

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Müzikte Notalar ve Süreler
Etkinlik Amacı : Müzikte nota ve süreleri öğrenmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

a Öğretmenimiz eşliğinde 4 vuruşluk “Mi" notasını seslendirelim.

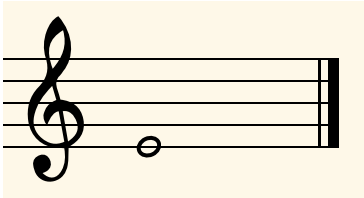

b Öğretmenimiz eşliğinde 2 vuruşluk “Mi” notasını seslendirelim.

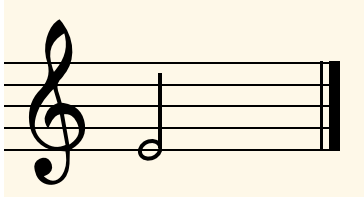

3. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Dizekte Notalar ve sus değerleri
Etkinlik Amacı : Öğrendiğimiz notaları ve sus değerlerini dizek üzerine yazmak
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

Aşağıda isimleri verilmiş olan notaları ve susları dizek üzerine yazalım.

ikilik re | dörtlük fa | sekizlik la | birlik sol | sekizlik mi | sekizlik sus | ikilik sus

birlik mi | sekizlik sol | birlik sus | ikilik fa | dörtlük sus | dörtlük sol | birlik re

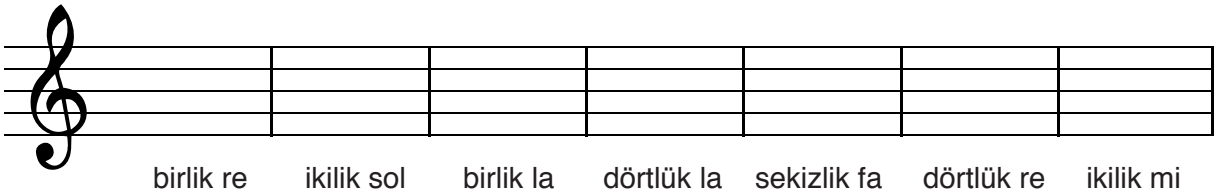

birlik re | ikilik sol | birlik la | dörtlük la | sekizlik fa | dörtlük re | ikilik mi

4. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Notaların Yükseklikleri
Etkinlik Amacı : Notaların incelik ve kalınlık özelliklerini ayırt etmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

Aşağıda verilen ezgiyi dinleyelim. Ezgiyi dinlerken;

a “Fa” sesine göre ince olan “Sol” ve “La” seslerini duyduğumuzda ayağa kalkalım.

b “Fa” sesine göre kalın olan “Re” ve “Mi” seslerini duyduğumuzda oturalım.

EZGİ

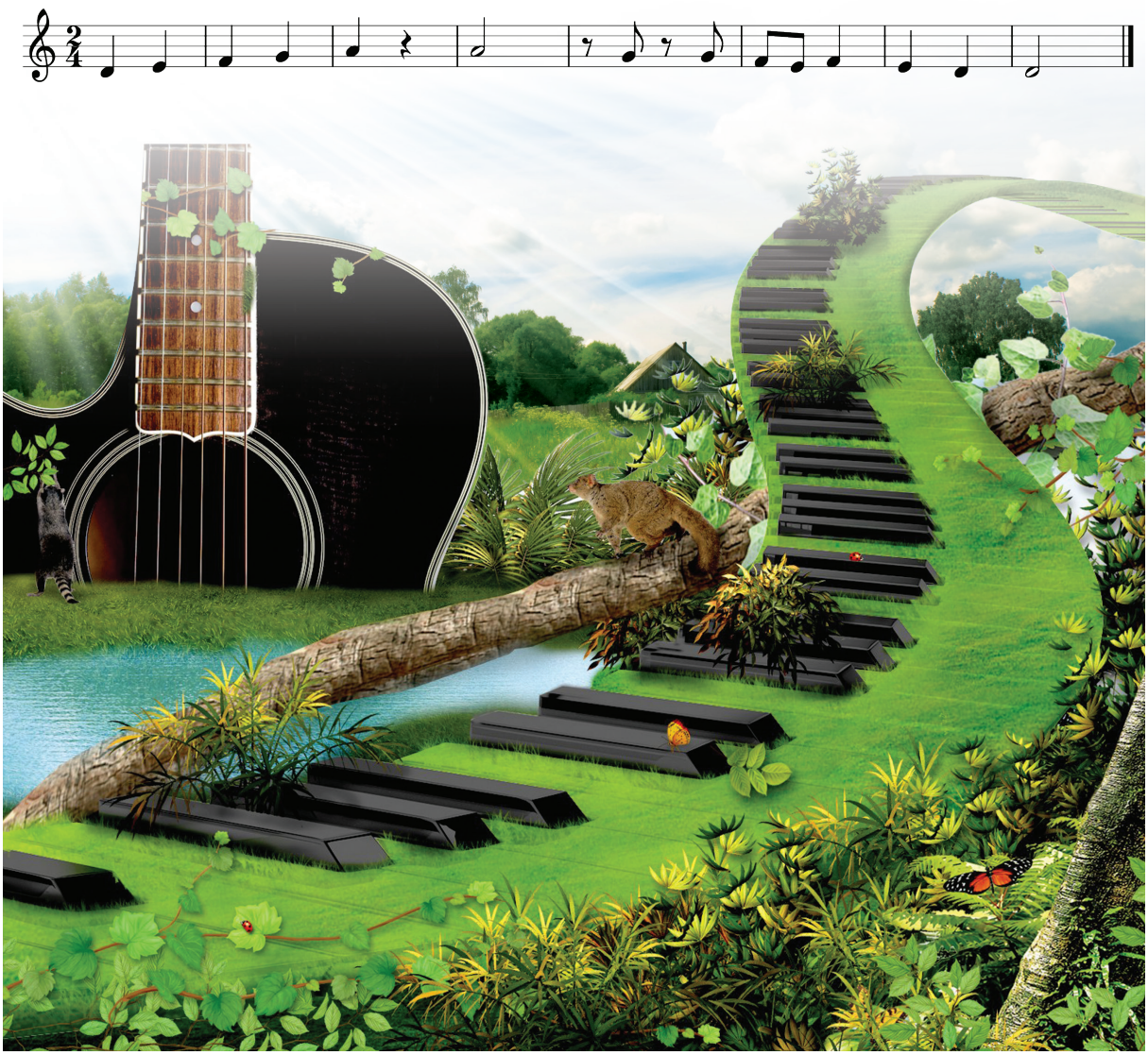

5. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Eşleştirme Etkinliği
Etkinlik Amacı : Temel müzik yazı ve öğelerini öğrenmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

Aşağıda verilmiş olan müzik sembollerini isimleri ile eşleştirelim.

Dizek	
1 vuruşluk sus	
1/2 vuruşluk sus	
4 vuruşluk nota	
Sol anahtarı	
1/2 vuruşluk nota	
Bitiş çizgisi	
2 vuruşluk nota	
1 vuruşluk nota	
2 vuruşluk sus	
4 vuruşluk sus	
ölçü çizgisi	

BASİT ÖLÇÜLER

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Aşağıda daha önce öğrenmiş olduğumuz farklı nota süreleri ile verilmiş $\frac{2}{4}$ ' lük ölçüleri hatırlayalım.

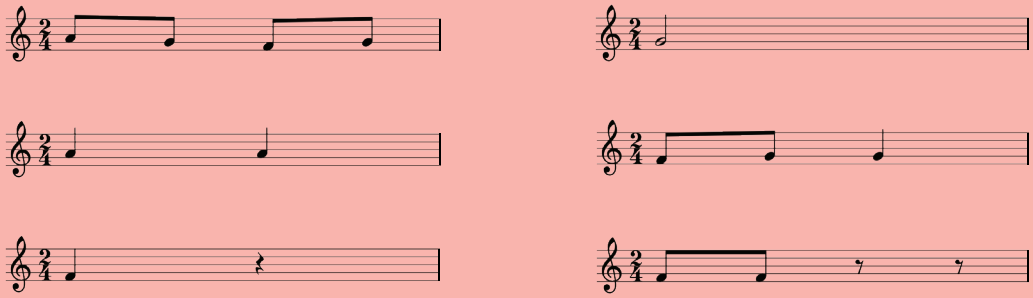

BİLGİ KUTUCUĞU

$\frac{3}{4}$ ' LÜK BASİT ÖLÇÜ

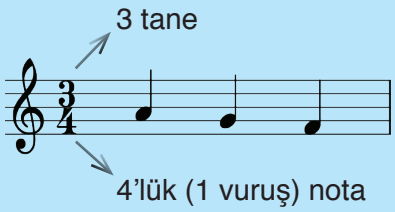

= (3 ♩) = Üç dörtlük ölçü, içinde üç tane dörtlük (1 vuruş) oranında nota bulunan ölçüdür.

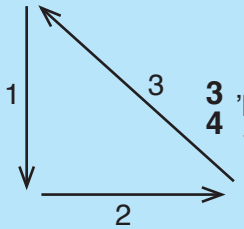

$\frac{3}{4}$ 'lük ölçünün vuruşları; şekildeki oklar yönünde el ile yapılır.

ÖRNEK:

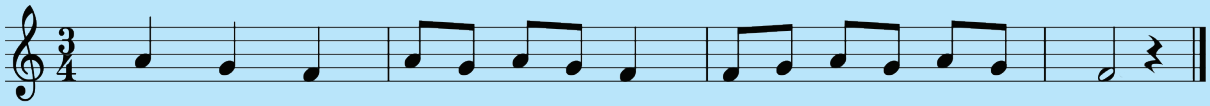

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: "Benim Bahçem" Şarkısı
Etkinlik Amacı	: $\frac{3}{4}$ 'lük basit ölçüyü kavramak
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta

Aşağıda verilmiş olan **"Benim Bahçem"** şarkısını dinleyelim, söyleyelim.

BENİM BAHÇEM

Metin Çelik

Orta

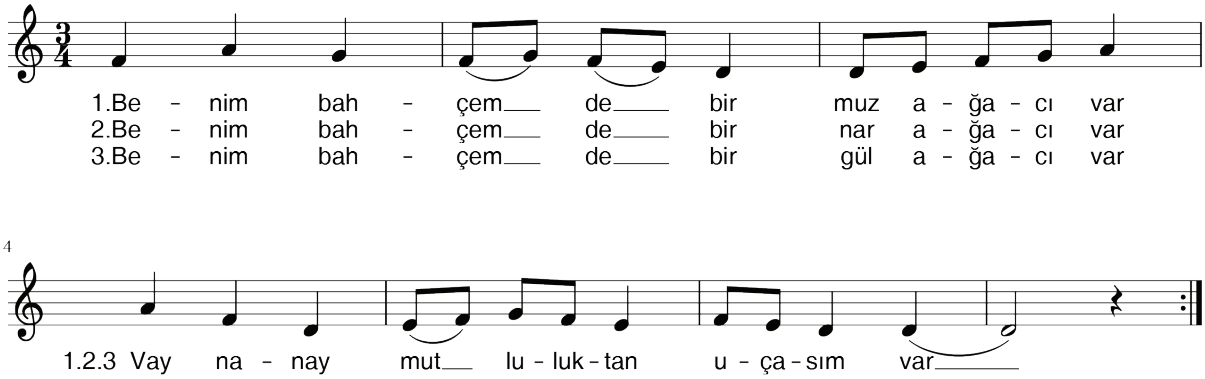

BİLGİ KUTUCUĞU

$\frac{4}{4}$'LÜK BASİT ÖLÇÜ

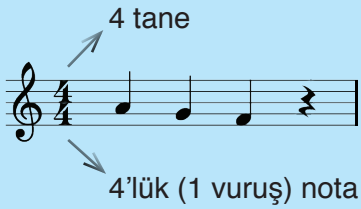

= ($\frac{4}{4}$) = Dört dörtlük ölçü, içinde dört tane dörtlük (1 vuruş) oranında nota ve sus bulunan ölçüdür.

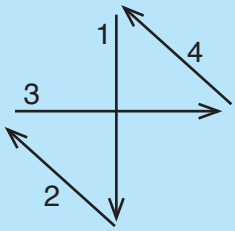

$\frac{4}{4}$'lük ölçünün vuruşları; şekildeki oklar yönünde el ile yapılır.

ÖRNEK:

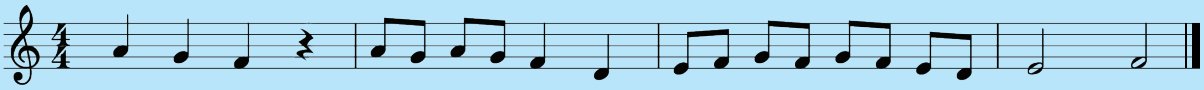

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: "Kardeşlik" Şarkısı
Etkinlik Amacı	: $\frac{4}{4}$'lük basit ölçüyü kavramak
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta, ritim çalgıları ve şarkının dijital ses kaydı

Aşağıda verilmiş olan **"Kardeşlik"** şarkısını seslendirelim.

KARDEŞLİK

İdil Özkan

Orta

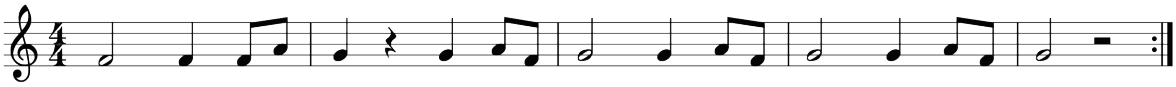

Gel dost o - la - lım sev - gi i - le hep bir-lik - te hep bir-lik - te
Bak ne gü-zel - dir tüm dün-ya - da ar - ka-daş - lık ar - ka-daş - lık

6

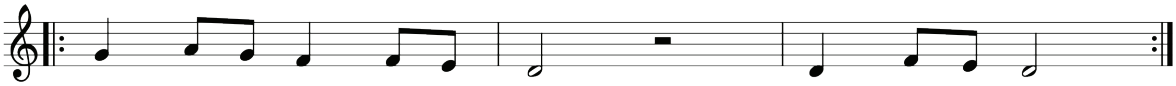

Dost - luk ve kar - deş - lik - le kar - deş - lik - le
Ba - rış i - le ya - şa - mak hep kar - deş - çe

3. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Seslerle Matematik
Etkinlik Amacı : Seslerin ve susların sürelerini matematiksel oyunlarla kavramak
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

a Aşağıda verilmiş olan ritim kalıplarındaki nota ve susların toplam süre değerlerini rakamlarla eşleştirelim.

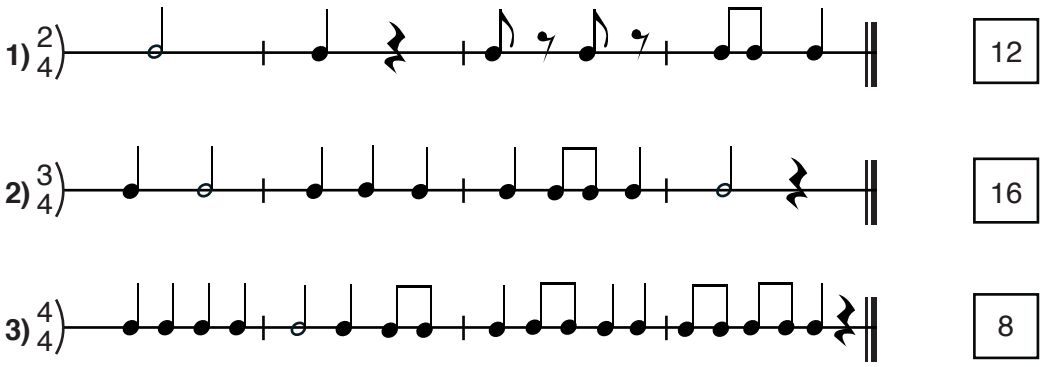

b Aşağıdaki oyunu oynayalım.

- “a” bölümündeki örneklerin numaraları olan “1” ,”2” ve “3” rakamları sınıf sayısına göre eşit olarak küçük kâğıtlara yazılır.(Örnek: Sınıfımız 30 kişi ise 10 tane 1, 10 tane 2, 10 tane de 3 rakamı)
- Yazılan kâğıtlar bir torbaya konulup karıştırılır ve her öğrenciye 1 tane kâğıt çektirilir ama kimse birbirine rakamlarını göstermez.
- Öğretmenimizin çalacağı ritim kalıbının numarası kimlerin elindeyse ayağa kalkar oyun bu şekilde devam eder.

BİLİYOR MUSUN?

İnsanların doğarken çıkardıkları ilk sesler öteden beri ölçülmekte ve bunlar üzerinde çeşitli araştırmalar yapılmaktadır. Bebeklerin doğarken çıkardıkları ilk sesin, titreşim sayısı bakımından “La” (440 Hz) sesine eşdeğer olduğunu ve bu sesin aynı zamanda evrenin eksen sesiyle uyuştuğunu biliyor muydunuz?

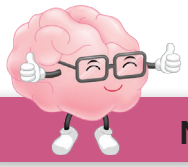

NELER ÖĞRENDİK?

1 **İstiklal Marşı'nın ilk kıtasında uzatarak söylediğimiz heceler hangi seçenekte yanlış verilmiştir?**

a) Korkma, sönmez bu şafaklarda ' yüzen al sancak
b) Sönmeden yurdu ' mun üstünde tüten en son ocak.
c) O benim milletimin ' yıldızıdır parlayacak!
d) O benimdir ', o benim milletimindir ancak!

2 **İstiklal Marşı'mızı yazarak millî birlik, beraberlik ve manevi değerlerimizi en iyi şekilde ifade eden şairimiz hangi seçenekte verilmiştir?**

a) Yahya Kemal Beyatlı
b) Mehmet Âkif Ersoy
c) Osman Zeki Üngör
d) Cahit Sıtkı Tarancı

3 **Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan kutucuklara verilen bilgiler doğruysa D yanlış ise Y yazalım.**

☐ Müzik sınıfının içinin sünger, kumaş ya da köpük gibi yumuşak malzemeler ile kaplanması.
☐ Konser ve tiyatro salonlarının duvarlarının girintili çıkıntılı yapılması.
☐ Camilerin kubbeli yapılması.
☐ Binaların dış cephelerinin ısı yalıtımı malzemesiyle kaplanması.

4 **Aşağıda verilen nota ve süre değerleri ile dizekteki yerlerini eşleştirelim.**

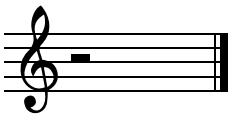

2 vuruşluk "re" notası.

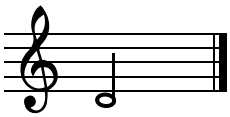

2 vuruşluk sus

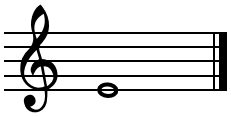

4 vuruşluk sus.

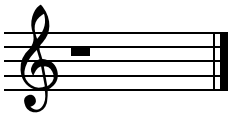

4 vuruşluk "mi" notası.

5 **Aşağıdaki ifadeye göre kendimizi değerlendirelim.**

	Hiç bir zaman	Bazen	Her zaman
İstiklal Marşı'nı prozodi kurallarına uygun olarak söylerim.			
$\frac{3}{4}$ 'lük ve $\frac{4}{4}$ 'lük basit ölçüleri ayırt ederim.			

2. BÖLÜM

- RİTİM OLUŞTURALIM
- HIZ VE GÜRLÜK

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- Kendi ritim kalıbımızı oluşturacağız.
- Aksak ritimli şarkılar ve türküler seslendireceğiz.
- Orta hızı öğreneceğiz.
- Orta gürlüğü öğreneceğiz.
- Giderek hızlanmayı ve giderek yavaşlamayı öğreneceğiz.
- Giderek kuvvetlenmeyi ve giderek hafiflemeyi öğreneceğiz.

Anahtar Kelimeler

- Sus işareti
- Vurmalı çalgılar

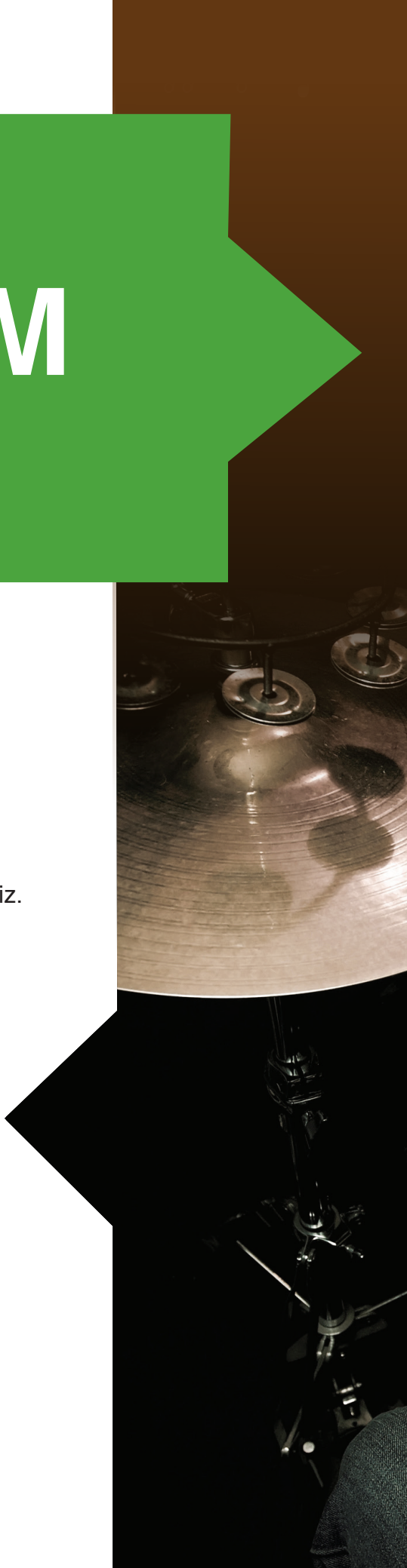

RİTİM OLUŞTURALIM

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Aşağıdaki resimleri inceleyelim. Vurmalı çalgıları işaretleyelim.

DAVUL

KANUN

ZURNA

BENDİR

GİTAR

DARBUKA

KLARNET

BAĞLAMA (SAZ)

KÖS

BİLİYOR MUSUN?

Ritim sadece bir müzik terimi değil, doğada ve evrende var olan bir olgudur. Kalp atışı, gece ve gündüzün hiç durmadan birbirini izlemesi, nefes alış ve verişimiz buna örnektir. Müzikte ritim ise çeşitli aletlere vurarak çıkarılan, düzenli ve akıcı seslerin oluşturduğu bütündür.

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Benim Ritmim
Etkinlik Amacı : Öğrenilen nota ve süre değerleriyle ritim oluşturmak, seslendirmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı, ritim çalgıları

a Aşağıdaki şehir isimlerini ritim kalıpları ile tekrarlayalım.(Sus ve es kavramları aynı anlama gelmesine rağmen bu etkinlikte “ ” için “sus” ifadesi , “ ” için ise ”es” ifadesi kullanılmıştır.)

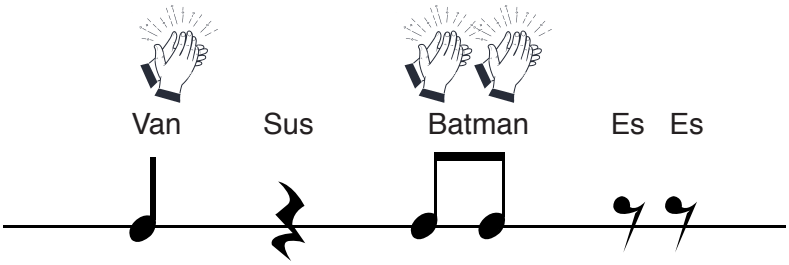

b Aşağıda verilmiş olan ritim kalıbını nota yazısı ile tamamlayalım.

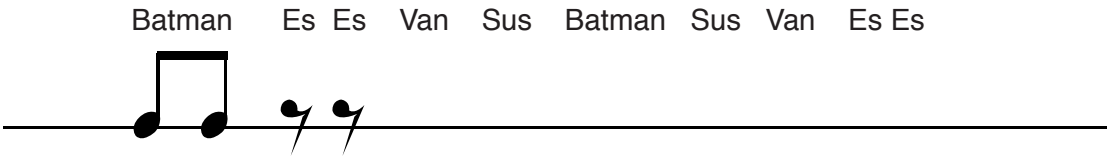

c Aşağıda verilmiş boş dizekte sol çizgisi üzerine $\frac{2}{4}$ ’lük ritim kalıbı yazalım.

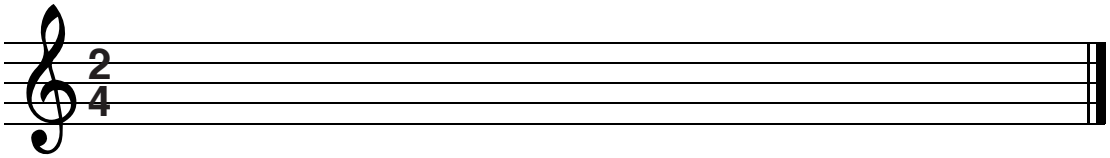

ç Yazdığımız ritim kalıbını “Sol” notası ile seslendirelim.

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Ritim Kalıbı ile Eşlik
Etkinlik Amacı : Kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile türküye eşlik edebilmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı, akıllı tahta, ritim çalgıları ve şarkının dijital ses kaydı

a **"Kara Basma İz Olur"** türküsünü dinleyelim.

b Türküye uygun $\frac{2}{4}$ 'lük ritim kalıbı oluşturalım.

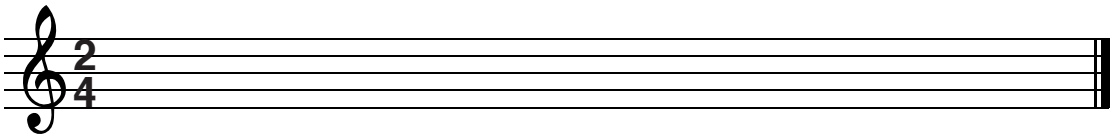

c Oluşturduğumuz ritim kalıbıyla türküye eşlik edelim.

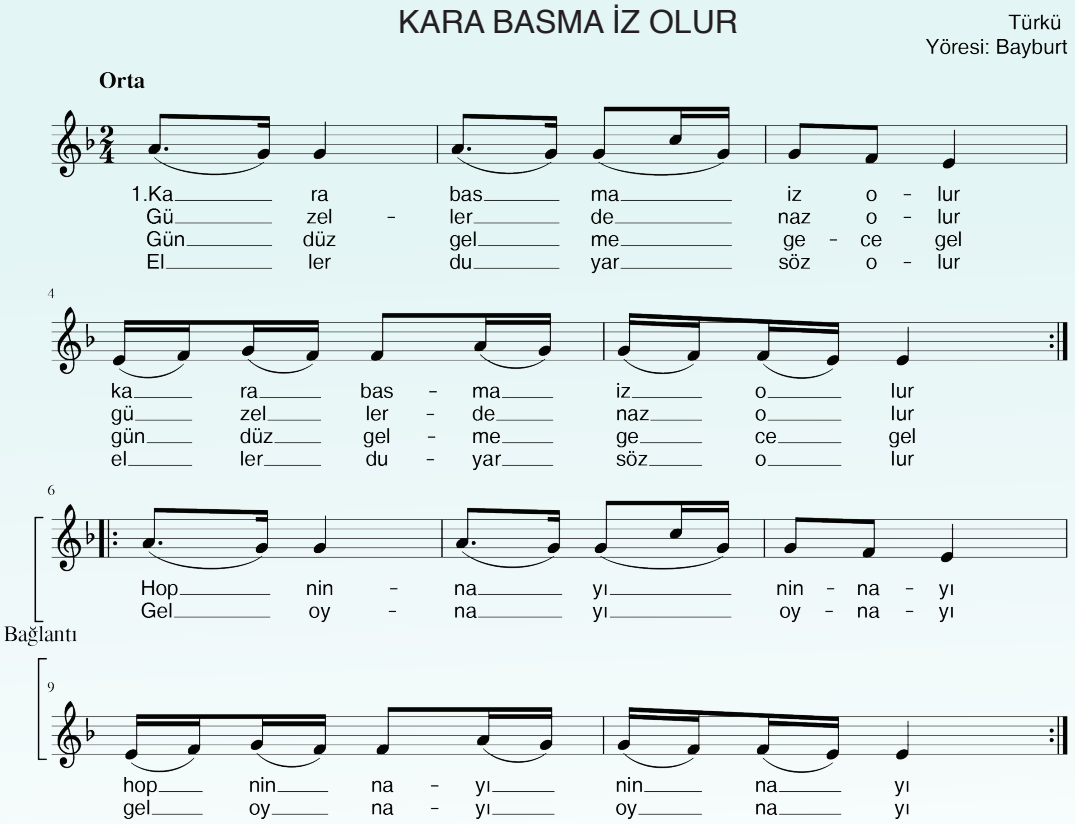

2
Kara basma kayarsın x 2
Sen benimle ayarsın x 2
Asker olduğum zaman x 2
Günlerimi sayarsın x 2

3. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: "Bizim Eller Ne Güzel Eller" Türküsü
Etkinlik Amacı	: $\frac{5}{8}$ 'lik türküyü seslendirmek ve uygun hareketlerle eşlik etmek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı

$\frac{5}{8}$ 'lik "**Bizim Eller"** türküsünü dinleyelim. Türküyü ritim çalgılarıyla eşlik ederek seslendirelim.

BİZİM ELLER NE GÜZEL ELLER

Yöresi: Van

Bizim eller ne güzel eller,
Söylesin şirin diller.
Oynasın koç yiğitler,
(Oh) Bizim eller ne güzel eller.

Bu dağda maral gezer,
Zülfünü tarar gezer.
Dağ bizim maral bizim,
Avcı burda ne gezer.

4. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: "Gökte Yıldız Ay Misun" Türküsü
Etkinlik Amacı	: $\frac{7}{8}$ 'lik türküyü seslendirmek ve ritim çalgılarıyla eşlik edebilmek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta, şarkının dijital ses kaydı ve ritim çalgıları

$\frac{7}{8}$ 'lik "**Gökte Yıldız Ay Misun**" türküsünü dinleyelim. Türküyü ritmine uygun hareketlerle seslendirelim.

GÖKTE YILDIZ AY MİSUN

Yöresi: Rize

Gökte yıldız ay misun da,
Kemençeme yay misun.
Alsam seni elime şşşt şşşt (ıslık),
Baksam çalayi misun.

Kemençeme tel misun da,
Derdimi bilur misun.
Hayde gidelim desem,
Benimle gelir misun.

5. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	"Nane Limon Kabuğu" Şarkısı
Etkinlik Amacı	:	Farklı ritmik yapıdaki eserleri hissedebilmek, $\frac{9}{8}$ 'lik şarkıyı seslendirmek ve ritim çalgılarıyla eşlik edebilmek
Araç ve Gereçler	:	Ders kitabı, akıllı tahta, ritim çalgıları ve şarkının dijital ses kaydı

$\frac{9}{8}$ 'lik "**Nane Limon Kabuğu"** şarkısını dinleyelim. Ritim çalgılarıyla eşlik ederek söyleyelim.

NANE LİMON KABUĞU

Barış Manço

Eski adamlar doğruyu söylemiş,
Bir çiçekle bahar olmaz.
Kişi kendini bilip sağa sola sormalı,
Can pazarı bu oyun olmaz.
Zürefanın düşkünü, beyaz giyer kış günü,
Sonunda şifayı kapıp da şaşırınca,
Bana gel beni dinle iyi yaz.
Defteri kalemi al iyi yaz.

Nane, limon kabuğu, bir güzel kaynasın aman,
Ha ha ha ha ha,
İçine, hatmi çiçeği, biraz çörek otu katasın aman,
Ha ha ha ha ha hatta,
Biraz tarçın, bir tutam zencefil aman,
Ha ha ha ha ha,
Bin derde deva geliyor, biraz daha sabret güzelim,
Ha ha ha ha ha hapşu.
Çok yaşa.
Sen de gör.
Rahat ve iyi yaşa.

Sen tedbirini al önünü kış tut bırak yine de yaz gelsin.
Çoğu zaman hesap çarşıya uymaz, sonra dizini döversin.
Zürefanın düşkünü, beyaz giyer kış günü,
Sonunda şifayı kapıpta şaşırınca,
Bana gel beni dinle iyi yaz.
Defteri kalemi al iyi yaz.

Nane, limon kabuğu, bir güzel kaynasın aman,
Ha ha ha ha ha,
İçine, hatmi çiçeği, biraz çörek otu katasın aman,
Ha ha ha ha ha hatta,
Biraz tarçın, bir tutam zencefil aman,
Ha ha ha ha ha,
Bin derde deva geliyor, biraz daha sabret güzelim,
Ha ha ha ha ha hapşu.
Çok yaşa.
Sen de gör.
Rahat ve iyi yaşa.

Barış iğneyi kendine batırır çuvaldızı başkasına.
Bol keseden aklı ona buna dağıtır darısı kendi başına.
Zürefanın düşkünü, beyaz giyer kış günü,
Sonunda şifayı kapıp da şaşırınca,
Bana gel beni dinle iyi yaz.
Defteri kalemi al iyi yaz.

Nane, limon kabuğu, bir güzel kaynasın aman,
Ha ha ha ha ha,
İçine, hatmi çiçeği, biraz çörek otu katasın aman,
Ha ha ha ha ha hatta,
Biraz tarçın, bir tutam zencefil aman,
Ha ha ha ha ha,
Bin derde deva geliyor, biraz daha sabret güzelim,
Ha ha ha ha ha hapşu.
Çok yaşa.
Sen de gör.
Rahat ve iyi yaşa.

2.Bölüm

HIZ VE GÜRLÜK

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

1 Aşağıdakilerden hangileri müzikte gürlük ile ilgili sözcüklerdir?

a) Çabuk - yavaş
b) Hafif - kuvvetli

2 Aşağıdakilerden hangileri müzikte hız ile ilgili sözcüklerdir?

a) Çabuk - yavaş
b) Hafif - kuvvetli

BİLGİ KUTUCUĞU

Çalarken ve söylerken seslendirdiğimiz eserlerin ne anlatmak istediğini iyi yansıtabilmek için hız ve gürlük basamaklarına ihtiyaç duyarız. Eserleri her zaman çabuk ya da yavaş hızda; kuvvetli ya da hafif gürlükte seslendiremeyiz. Orta hızda ya da orta gürlükte seslendireceğimiz eserler de vardır.

orta hız = moderato
orta gürlük = mezzo forte (mf) olarak adlandırılır.

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Müziklerde Hız
Etkinlik Amacı : Müziklerde orta hızı ayırt edebilmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı, akıllı tahta farklı hızdaki şarkıların dijital ses kaydı

Aşağıdaki müzikleri anlamına en uygun söyleme ve çalma hızlarıyla eşleştirelim.

Dandini Dandini Dastana (ninni)	**a** Yavaş
Gökte Yıldız Ay misun (türkü)	**b** Hızlı
Kara Basma İz Olur (türkü)	**c** Orta

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: "Oyun" Şarkısı
Etkinlik Amacı	: Müzikte hız değişikliklerini uygulayabilmek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta, ritim çalgıları, şarkının dijital ses kaydı

"**Oyun**" şarkısını dinleyelim, uygun **hız** basamaklarına göre söyleyelim.

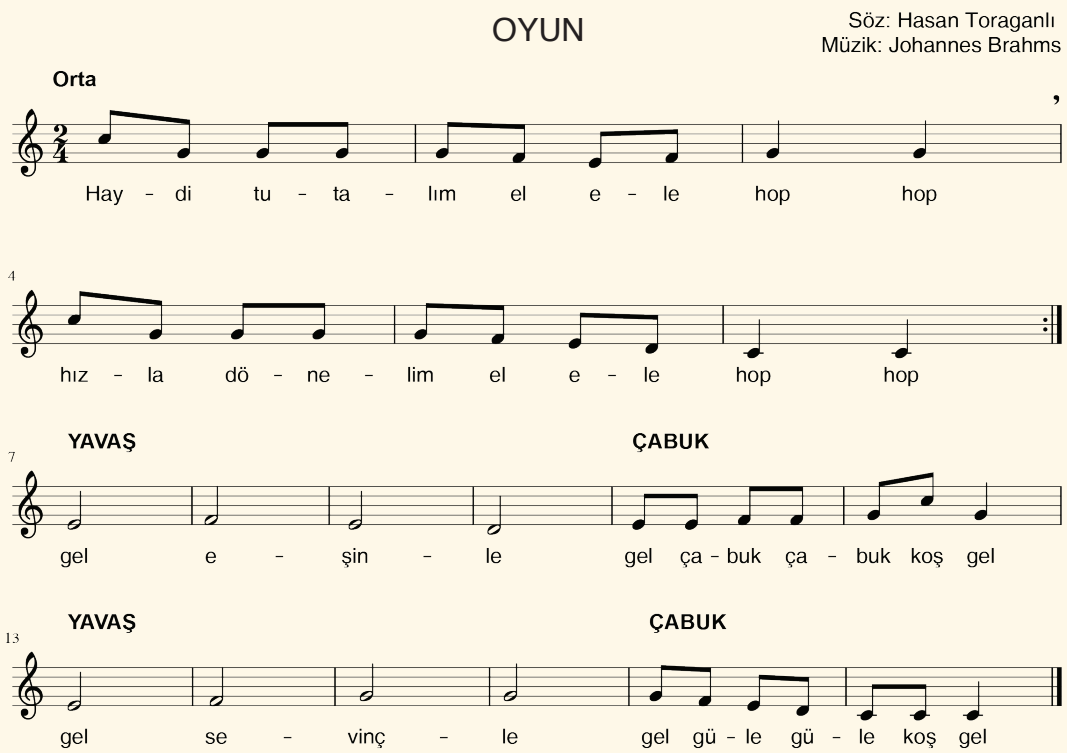

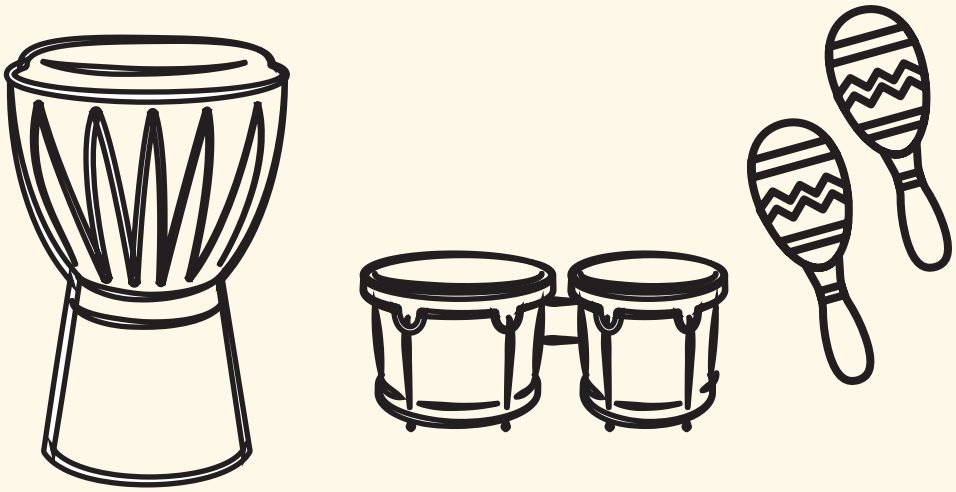

3. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: Müziklerde Gürlük
Etkinlik Amacı	: Müziklerde orta gürlüğü ayırt edebilmek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta, farklı gürlükteki şarkıların dijital ses kaydı

Verilen şarkı isimleri ile gürlük terimlerini eşleştirelim.

☐ Dandini Dandini Dastana	**a** Çok kuvvetli
☐ Sen Varsın Hep Öğretmenim	**b** Hafif kuvvetli
☐ İstiklal Marşı	**c** Orta kuvvetli

BİLGİ KUTUCUĞU

Giderek kuvvetlenme (crescendo) : Sesin giderek kuvvetlenmesi demektir. [kreşendo]
“ ” işareti ile gösterilir.

Giderek hafifleme (decrescendo) : Sesin giderek hafiflemesi demektir. [dekreşendo]
“ ” işareti ile gösterilir.

Giderek hızlanma (accelerando) : Giderek hızlanma demektir. [acelerando]

Giderek yavaşlama (ritardando) : Giderek yavaşlama demektir. [ritardando]

4. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: "Güzel Türkiye" Şarkısı
Etkinlik Amacı	: Gürlük basamaklarını uygulayabilmek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı

"**Güzel Türkiye**" şarkısını dinleyelim, **gürlük** basamaklarına göre söyleyelim.

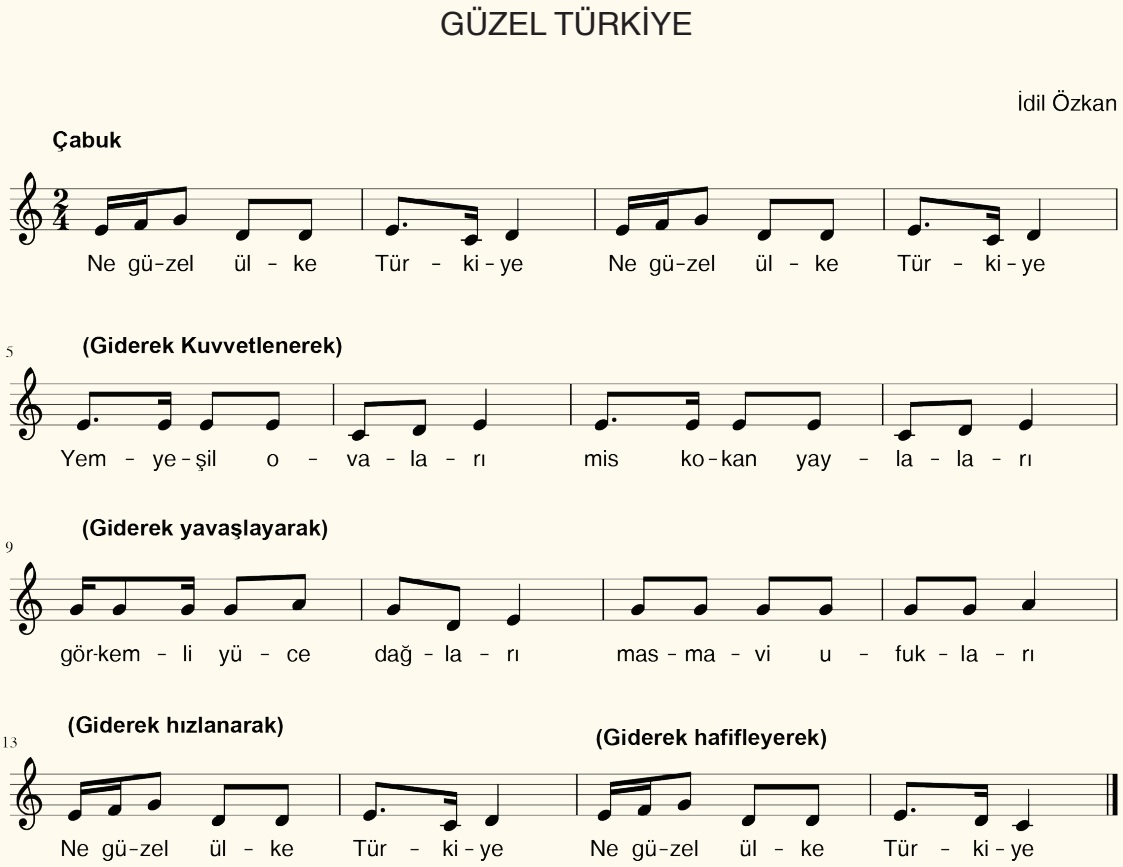

5. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: "Haydi Biliniz" Şarkısı
Etkinlik Amacı	: Hız basamaklarını uygulayabilmek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı

Aşağıdaki "**Haydi Biliniz**" şarkısını dinleyelim, **hız** basamaklarına uygun olarak söyleyelim.

HAYDİ BİLİNİZ

Saip Egüz

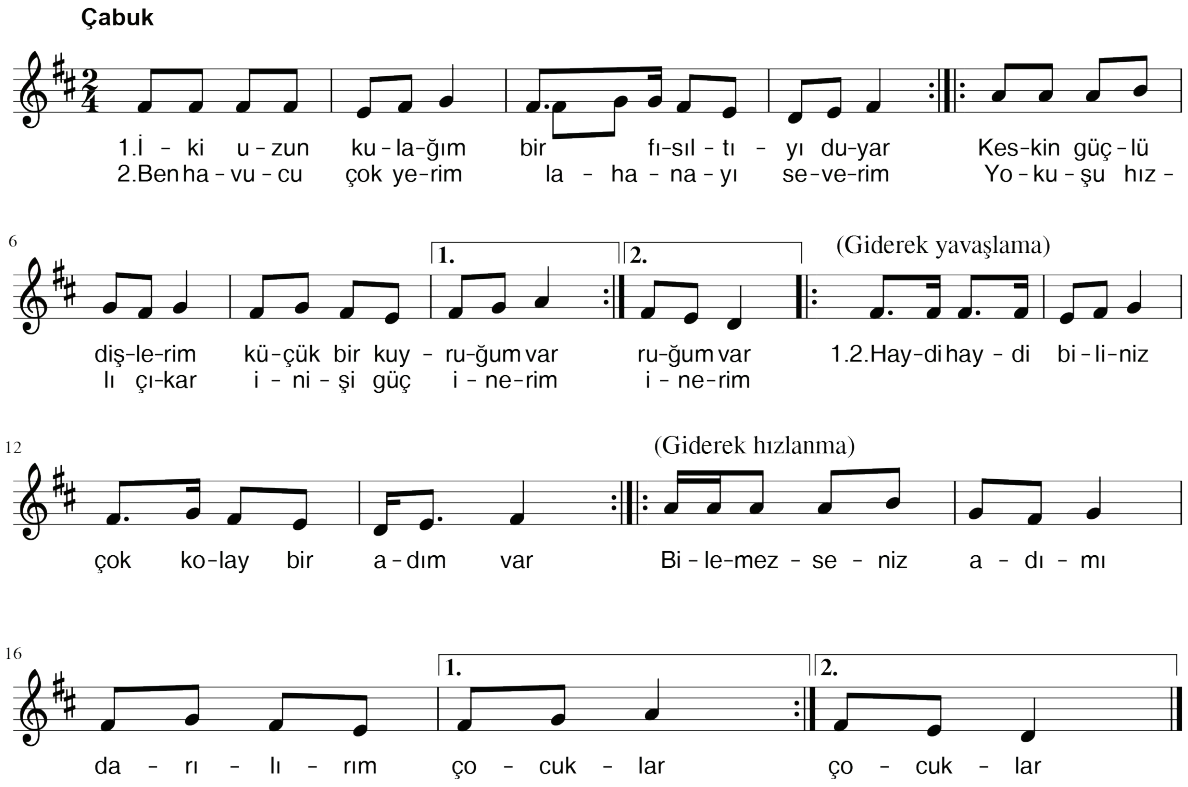

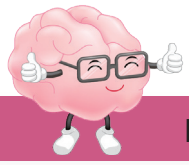

NELER ÖĞRENDİK?

1 **Aşağıdaki ifadeleri okuyalım, kendimizi değerlendirelim.**

	Hiç bir zaman	Bazen	Her zaman
“Nane Limon Kabuğu” şarkısı ve “Kara Basma İz Olur” türküsünün ritmindeki farkı hissedebiliyorum.			
Farklı ritimdeki şarkılara uygun hareketlerle eşlik edebiliyorum.			
Söylediğim şarkılarda hız ve gürlük basamaklarını fark edip uygulayabiliyorum.			
Dinlediğim şarkılara uygun ritim kalıbı yazabiliyorum.			

2 **Aşağıdaki eserlerden hangisi diğerlerine göre daha yavaş hızda ve hafif gürlükte seslendirilmelidir?**

a) Dandini Dandini Dastana
b) Kiziroğlu
c) Bingöl Halayı
d) İstiklal Marşı

3. BÖLÜM

- ATATÜRK VE MÜZİK
- TÜRK MÜZİĞİ

NELER ÖĞRENİYORUZ?

- Atatürk'ün müziğe verdiği değeri araştıracağız.
- Rast makamını tanıyacağız.
- Hüseyni makamını tanıyacağız.
- Farklı makamlarda eserler dinleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler

- Atatürk
- Hüseyni
- Rast
- Makam

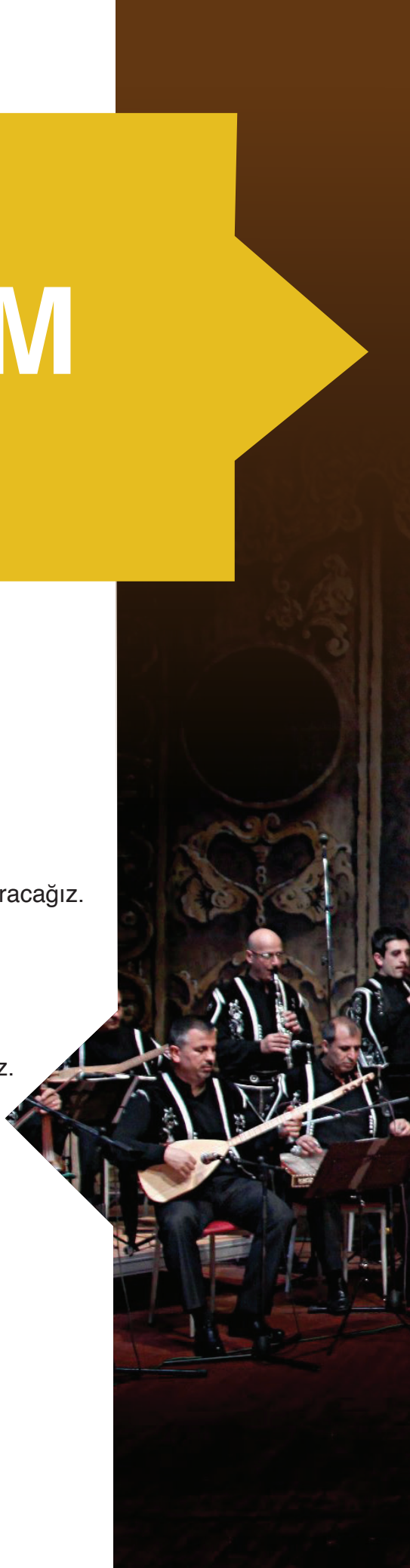

ATATÜRK VE MÜZİK

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Atatürk'ün sevdiği şarkı, türkü ve marşlardan bildiklerinizin adlarını aşağıdaki boşluğa yazınız.

.....

.....

.....

.....

BİLGİ KUTUCUĞU

Atatürk klasik Türk Musikisini çok severdi. Şarkı ve türküleri dinlemekten büyük zevk alan Atatürk, zaman zaman okunan şarkılara eşlik etmiş, oynanan halk oyunlarına katılmıştır. Bazı Rumeli türküleri onun sayesinde notalara dökülmüş ve müzik repertuvarında yer almıştır.

Mustafa Kemal ATATÜRK; "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." sözü ile sanata verdiği önemi dile getirmiştir.

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Atatürk ve Müzik
Etkinlik Amacı : Atatürk'ün müzikle ilgili özdeyişinin; eksik bölümlerini tamamlayabilmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı

neşesi	hayatın	sevinci	ruhu

a Yukarıda kutu içinde verilen sözcüklerle Atatürk'ün aşağıda verilen özdeyişini tamamlayalım.

Müzik _ _ _ _ _ _ , _ _ _ _ _ _ _ , _ _ _ _ _ _ _, _ _ _ _ _ _ _ ve her şeyidir.

M. Kemal Atatürk

b Atatürk "a" etkinliğinde verilen bu sözü ile ne anlatmak istemiştir? Kısaca yazınız.

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Atatürk ve Müzik
Etkinlik Amacı : Atatürk'ün sanata verdiği önemi araştırmak
Araç ve Gereçler : Ders kitabı, bilgisayar, akıllı tahta

Atatürk'ün sanat ve müzik ile ilgili sözlerinden bir tanesini araştırıp yazalım.

.....

.....

.....

TÜRK MÜZİĞİ

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Bildiğimiz türkü ve şarkı isimlerini yazalım.

.....

.....

.....

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: Rast Makamında Şarkılar ve Türküler
Etkinlik Amacı	: Rast makamının makamsal yapısını fark edebilmek
Araç ve Gereçler	: Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı

a Aşağıda isimleri verilmiş olan rast makamındaki eserleri dinleyelim.

1. Unutulmuş Birer Birer Eski Dostlar
2. Yine Bir Gülnihal
3. Bahar Gelir Bülbül Öter

b Rast makamında farklı eser örneklerini araştıralım, paylaşalım.

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Hüseyni Makamında Şarkılar ve Türküler
Etkinlik Amacı : Hüseyni makamının, makamsal yapısını fark edebilmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı, akıllı tahta, şarkının dijital ses kaydı

a **Aşağıda isimleri verilmiş olan "Hüseyni" makamındaki eserleri dinleyelim.**

1. Ha Buradan Aşağı
2. Meşeli Dağlar Meşeli
3. Havada Bulut Yok

b Hüseyni makamında farklı örnekleri araştıralım, paylaşalım.

3. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Dinleme Etkinliği
Etkinlik Amacı : Farklı makamlarda eserler dinleyerek ayırt edebilmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı

Aşağıda isimleri verilmiş olan farklı makamlardaki eserleri dinleyelim.

1. Yangın Olur Biz Yangına Gideriz
2. Yolcu Yolunda Gerek
3. İzmir'in Kavakları

4. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Sözlü Anlatım
Etkinlik Amacı : Dinlediği farklı makamlardaki eserlerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etmek
Araç ve Gereçler : Ders kitabı, akıllı tahta ve şarkının dijital ses kaydı

Dinlediğimiz farklı makamlardaki eserlerde hissettiğimiz duygu ve düşünceleri **sözlü** olarak sınıfta paylaşalım.

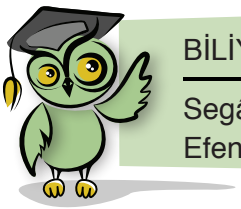

BİLİYOR MUSUN?

Segâh Tekbiri'ni besteleyenin Buhurizade Mustafa Itrî Efendi olduğunu biliyor muydunuz?

5. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	"Unutulmuş Birer Birer Eski Dostlar" Şarkısı
Etkinlik Amacı	:	Rast makamında şarkı söyleyerek makamsal farkındalık sağlamak
Araç ve Gereçler	:	Ders kitabı, akıllı tahta, şarkının dijital ses kaydı

Aşağıdaki "**Unutulmuş Birer Birer Eski Dostlar**" şarkısını dinleyelim, söyleyelim.

UNUTULMUŞ BİRER BİRER
ESKİ DOSTLAR

Söz: Hayri Mumcu
Müzik: Gültekin Çebi

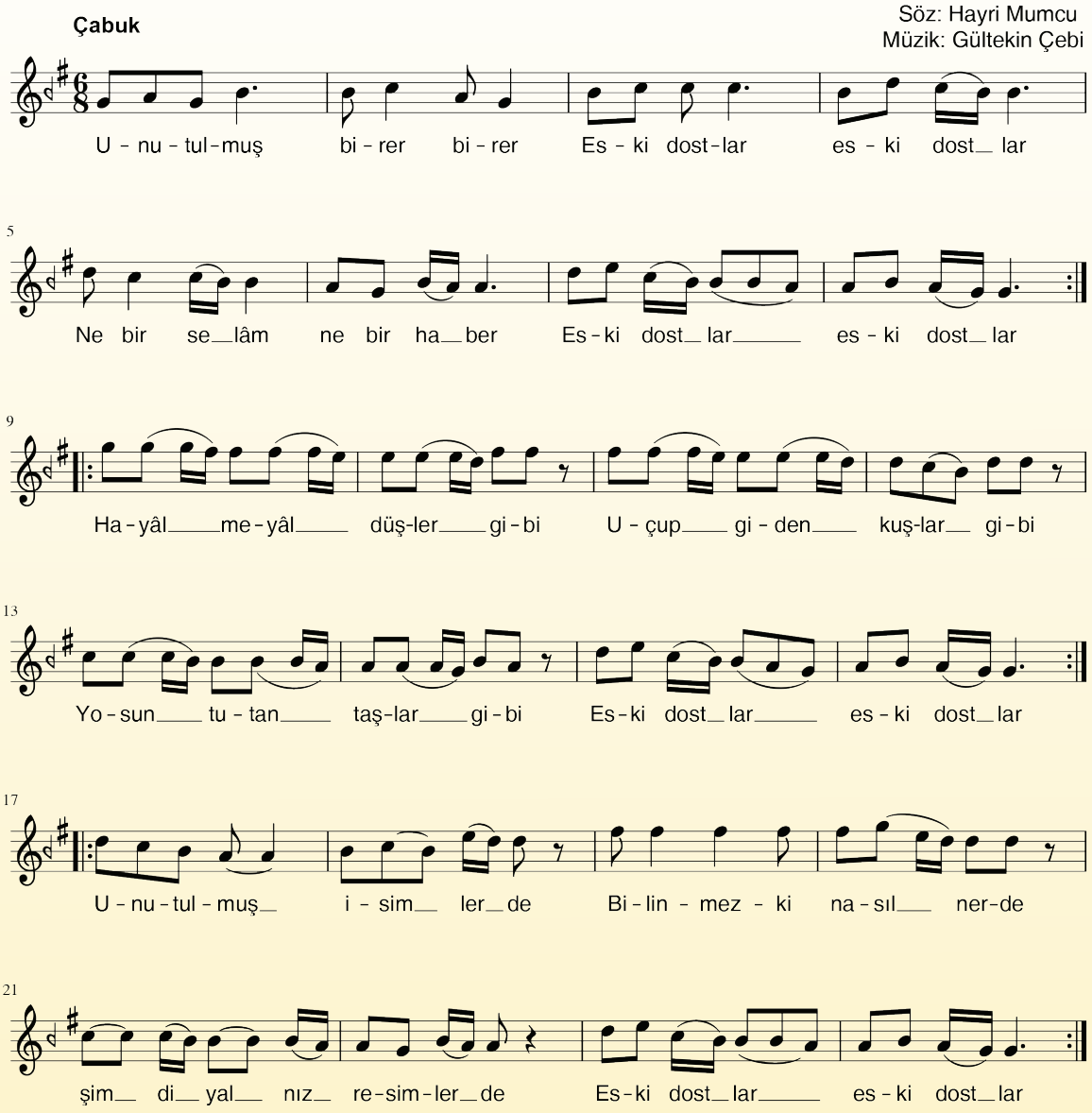

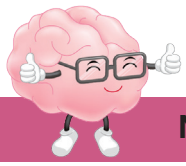

NELER ÖĞRENDİK?

1 **Aşağıdaki sözlerden hangisi Atatürk'ün müziğe verdiği önemi vurgulamaktadır?**

a) Ben sporcunun zeki çevik ve ahlâklısını severim.
b) Sanat güzelliğin ifadesidir.
c) Müzik hayatın sevinci, neşesi, ruhu ve her şeyidir.
d) Bir milletin sanat yeteneği güzel sanatlara verdiği değerle ölçülür.

2 **Aşağıdaki eserlerden hangisi "rast" makamındadır?**

a) Arkadaşım Eşek
b) Bir Dünya Bırakın
c) Çanakkale Türküsü
d) Yine Bir Gülnihal

3 **Aşağıdaki eserlerden hangisi "hüseyni" makamındadır?**

a) Ha Buradan Aşağı
b) Yolcu Yolunda Gerek
c) İzmir'in Kavakları
d) Yine Bir Gülnihal

4 **Aşağıdaki ifadeleri okuyalım, kendimizi değerlendirelim.**

	Hiç bir zaman	Bazen	Her zaman
Hüseyni makamında dinlediğim şarkıların makamsal yapısını fark edebiliyorum.			
Rast makamında dinlediğim şarkıların makamsal yapısını fark edebiliyorum.			
Hüseyni ve Rast makamı dışında dinlediğim eserlerin farklı makamda olduğunu ayırt edebiliyorum.			

4. BÖLÜM

- BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
- ŞARKILARDA BÖLÜMLER
- FARKLI MÜZİK TÜRLERİ
- BESTELE KAYDET

NELER ÖĞRENECEĞİZ

- Belirli Gün ve Haftalarla ilgili şarkı, türkü ve marşlar öğreneceğiz.
- Okulumuzdaki etkinliklere katılacağız.
- Müziklerdeki farklı bölümleri öğreneceğiz.
- Ezgileri harekete çevireceğiz.
- Arşiv oluşturmayı öğreneceğiz.
- Farklı müzik türlerini dinleyeceğiz.
- Güvenli internet kullanımını öğreneceğiz.

Anahtar Kelimeler

- 29 Ekim
- 10 Kasım
- Öğretmenler Günü
- 23 Nisan
- Dans
- Beste
- Bilgisayar
- Hayvanları Koruma Haftası
- Orman Haftası

BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Şimdiye kadar katıldığımız ya da izlediğimiz belirli gün ve haftaların isimlerini söyleyelim.

BİLGİ KUTUCUĞU

Belirli gün ve haftalar toplum değerlerine yönelik kutlama ve anma günleridir. Bu günlerde düzenlenen etkinliklerle dini ve millî bayramlarımızın, gelenek ve göreneklerimizin toplumsal yaşamımızdaki önemini kavrarız.

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	"Makaram Sarı Bağlar" Türküsü
Etkinlik Amacı	:	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak
Araç ve Gereçler	:	Ders kitabı, akıllı tahta, şarkının görüntü ve ses kaydı

a "**Makaram Sarı Bağlar**" türküsünü dinleyelim, söyleyelim.

b Halk dansları figürlerine uygun olarak oynayalım, okulumuzda düzenlenecek olan etkinliklerde sergileyelim.

MAKARAM SARI BAĞLAR

Türkü
Yöresi: Diyarbakır

Makaram sarı bağlar (oy)
Kız söyler gelin ağlar
Niye ben ölmüşmüyem (lo)
Asyem karalar bağlar

O perde o perde
Zülfün yüzüne perde
Devriyeler sardı da bizi
Meğer kaderim böyle

Makarada ipliğim (oy)
Asye benim kekliğim
Hiç aklımdan çıkmıyor (lo)
Tenhalarda gezdiğim

O perde o perde
Zülfün yüzüne perde
Devriyeler sardı da bizi
Meğer kaderim böyle

Sarı gülü derende (oy)
İnsaf senin nerende
Kabahat sende değil (lo)
Sana gönül verende

O perde o perde
Zülfün yüzüne perde
Devriyeler sardı da bizi
Meğer kaderim böyle

Makaram Sarı Bağlar (Oy), Kız Söyler Gelin Ağlar
Niye Ben Ölmüşmüyem (lo), Asyem Karalar Bağlar

O Perde O Perde, Zülfün Yüzüne perde
Devriyeler Sardı Da Bizi, Meğer Kaderim Böyle

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	"Atam" Marşı
Etkinlik Amacı	:	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak
Araç ve Gereçler	:	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının ses kaydı

a "**Atam**" marşının sözlerini inceleyelim.

b Marşı birlikte dinleyelim, söyleyelim.

c Marşta anlatılmak istenilen duygu ve düşünceleri arkadaşlarımızla paylaşalım.

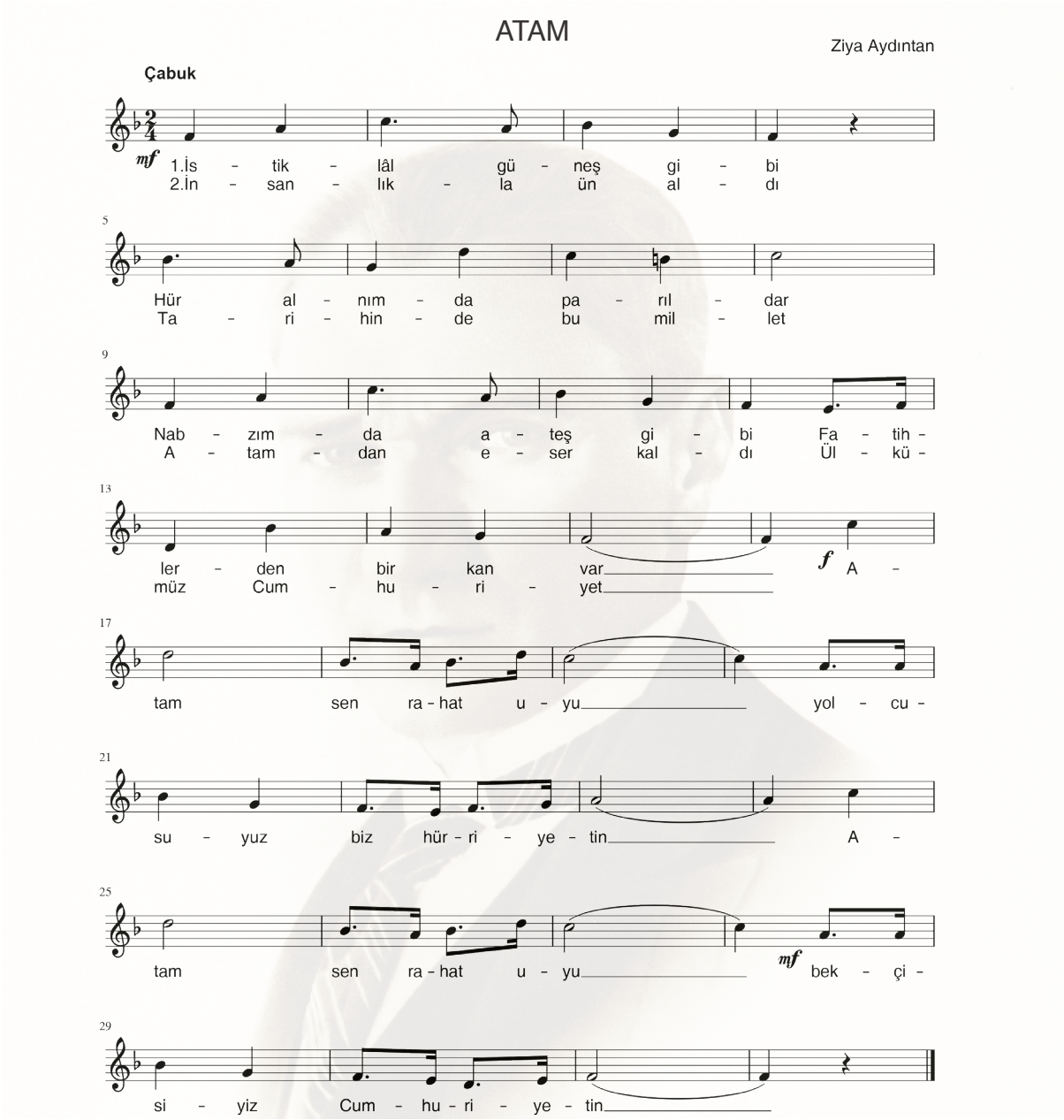

3. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	"Sen Varsın Hep Öğretmenim" Şarkısı
Etkinlik Amacı	:	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak
Araç ve Gereçler	:	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının ses kaydı

"**Sen Varsın Hep Öğretmenim**" şarkısını birlikte dinleyelim, söyleyelim.

SEN VARSIN HEP ÖĞRETMENİM

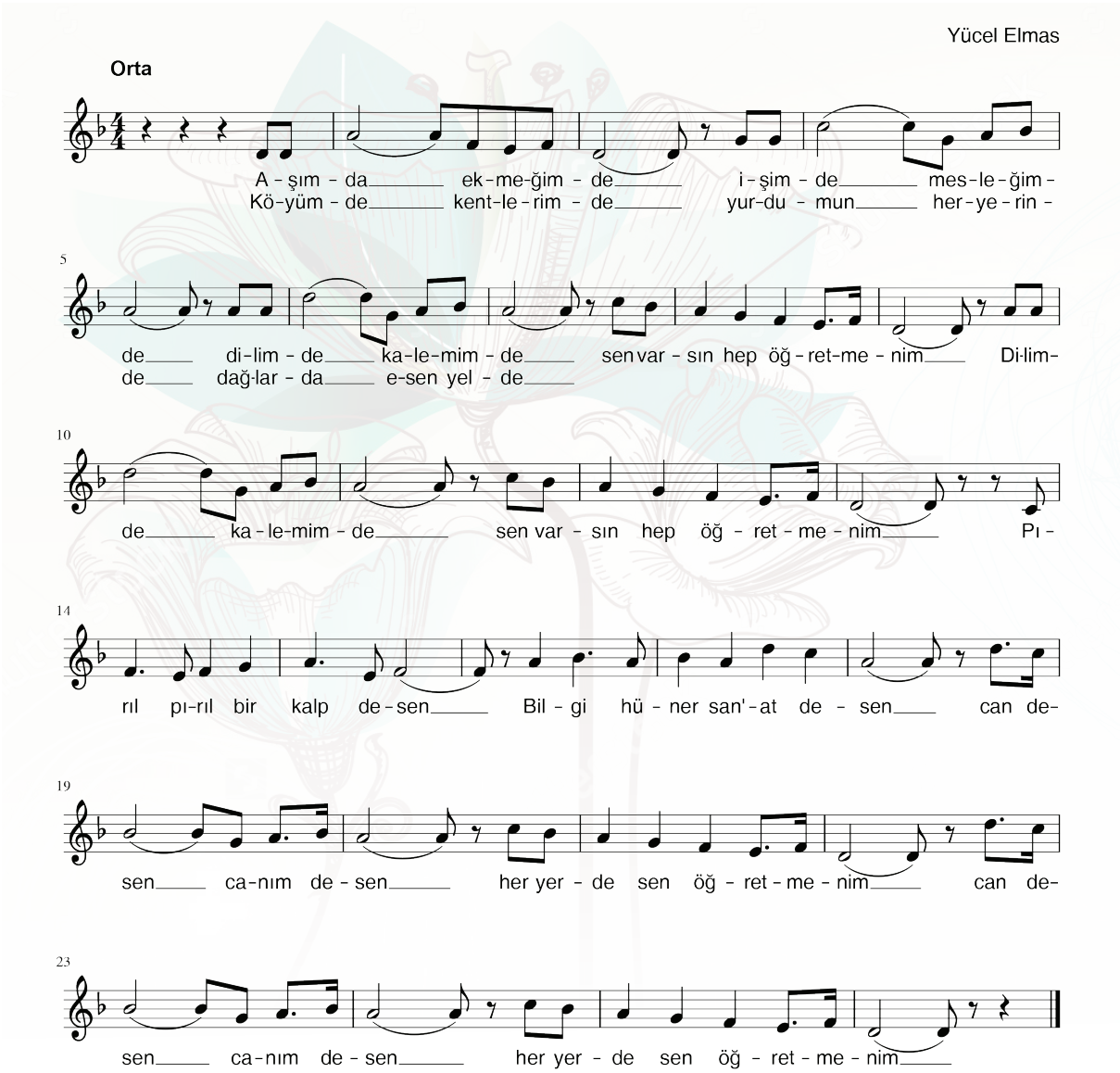

4. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	"Hey Onbeşli Onbeşli" Türküsü
Etkinlik Amacı	:	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak
Araç ve Gereçler	:	Ders kitabı, akıllı tahta, şarkının ses kaydı

"Hey Onbeşli Onbeşli" türküsünü dinleyelim, söyleyelim.

HEY ONBEŞLİ ONBEŞLİ

Türkü
Yöresi: Tokat

Orta

1.Hey on-beş - li on - beş - li To-kat yol - la - rı taş - lı
2.Gi - de-rim e - li - niz - den Kur-tu-lam di - li - niz - den

3
On - beş li - ler gi - di yor Kız la - rın gö - zü yaş lı
Ye - şil baş Ör dek ol sam Su iç - mem gö - lü nüz den

5
Bağlantı As - lan ya - rim kız se-nin a - dın He di ye

7
Ben do lan - dım sen - de do - lan gel ge - di ğe

9
Fis - tan al - dım en - da ze - si on ye - di ye

5. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	"Gençlik Marşı"
Etkinlik Amacı	:	Belirli gün ve haftalarda düzenlenecek etkinliklere hazırlık yapmak
Araç ve Gereçler	:	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının ses kaydı

"**Gençlik Marşı**"nı dinleyelim, söyleyelim.

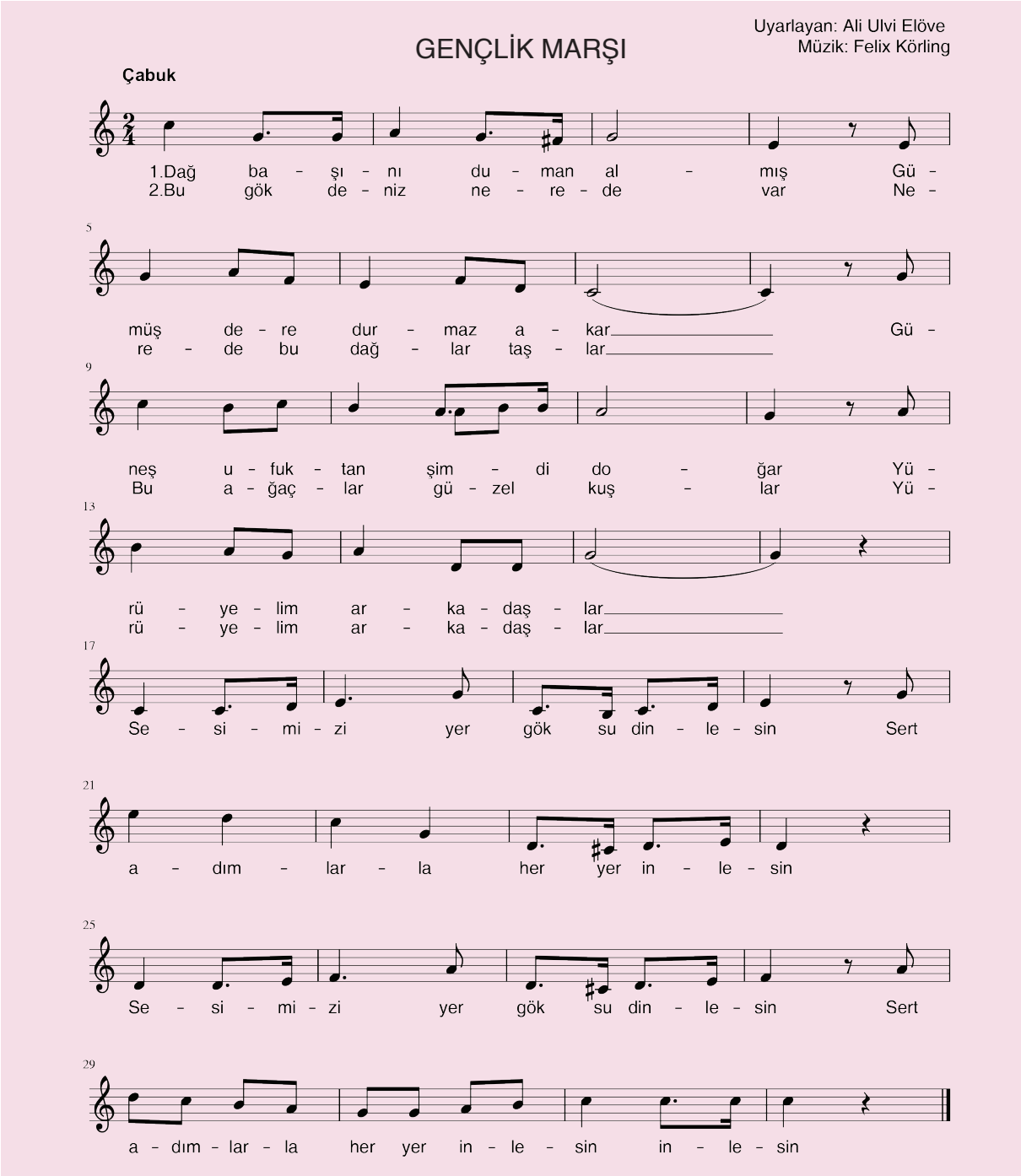

ŞARKILARDA BÖLÜMLER

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Aşağıdakilerden hangileri halk oyunlarına örnektir? İşaretleyelim.

Saklambaç	Zeybek	Kutu Kutu Pense	Yağ Satarım Bal Satarım
Harmandalı	Seksek	Tombik	Halay
Yakan Top	Misket	Çiftetelli	Aç Kapıyı Bezirgan Başı

BİLGİ KUTUCUĞU

Bazı şarkılar ve türküler birbirini tamamlayan en az iki müzik cümlesinden oluşur. Bu cümleler de şarkı ve türkülerin bölümlerini oluşturur.

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	: "Bahçalarda Börülce" Türküsü
Etkinlik Amacı	: Türkudeki farklı bölümleri belirleyerek dansa dönüştürmek
Araç ve Gereçler	: Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının görüntü ve ses kaydı

a "**Bahçalarda Börülce**" türküsünü dinleyelim, söyleyelim ve bölümlere ayıralım.

BAHÇALARDA BÖRÜLCE

Türkü
Yöresi: Tekirdağ

Bahçalarda börülce
Oynar gelin görümce
Oynasınlar bakalım
Bir araya gelince

Hişt mori ye le lelli yar nina nininam
Çık mori ye le lelli yar nininan

Bahçalarda eğrelti
Oynarlar iki elti
İkisi de bir boyda
Bulunmuyor kıymeti

Hişt mori ye le lelli yar nina nininam
Çık mori ye le lelli yar nininan

Bahçalarda kara taş
Oynarlar kardaş kardaş
İkisi de bir boyda
Bulunmuyor arkadaş

Hişt mori ye le lelli yar nina nininam
Çık mori ye le lelli yar ninina

b Türkünün farklı bölümleri için uygun hareketler belirleyelim, aşağıya yazalım.

1. Bölüm Hareketleri

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Bölüm Hareketleri

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c Türküyü söyleyerek belirlediğimiz hareketlerle oynayalım.

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	"Sevgi Çiçekleri" Şarkısı
Etkinlik Amacı	:	İki bölümlü şarkıları seslendirmek ve ritim çalgılarıyla eşlik etmek
Araç ve Gereçler	:	Akıllı tahta, ders kitabı, şarkının görüntü ve ses kaydı

a **"Sevgi Çiçekleri"** şarkısını dinleyelim, söyleyelim.

b İki gruba ayrılalım. Farklı ritim çalgılarıyla eşlik edelim.

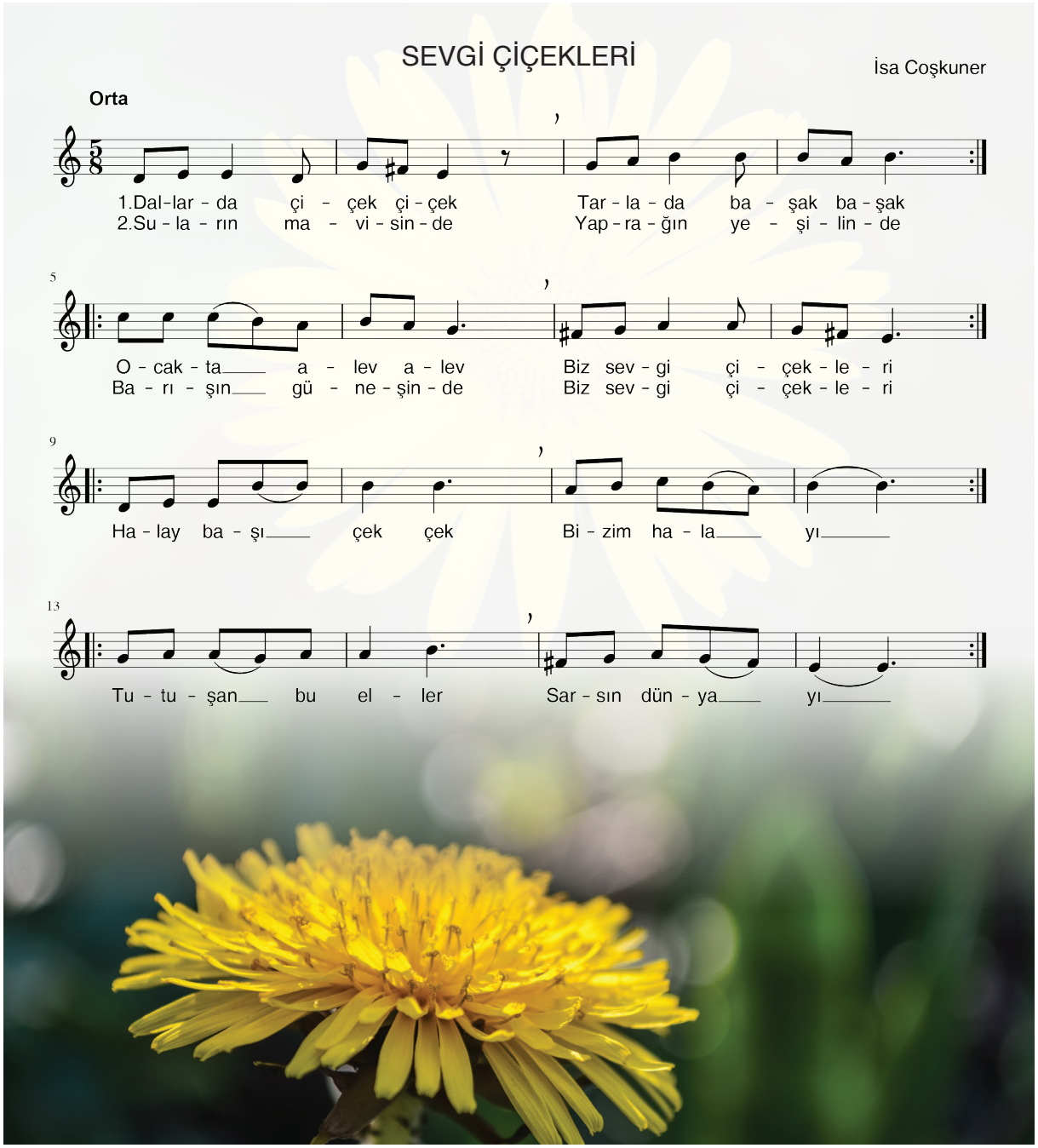

FARKLI MÜZİK TÜRLERİ

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Bildiğimiz müzik türlerinin isimlerini yazalım.

.....

.....

.....

.....

.....

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	Araştırma Etkinliği
Etkinlik Amacı	:	Bölgemizdeki tanınmış sanatçıları ve eserlerini araştırmak, öğrenmek
Araç ve Gereçler	:	Ders kitabı, akıllı tahta, bilgisayar

Bölgemizdeki tanınmış sanatçıları ve eserlerini internet ortamında araştıralım, yazalım.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	Araştırma Etkinliği
Etkinlik Amacı	:	Farklı türdeki müzikleri araştırmak, müzik arşivi oluşturmak
Araç ve Gereçler	:	Ders kitabı, akıllı tahta, bilgisayar

a İnternet ortamında Türk Halk müziği, Türk Sanat müziği, Pop müzik, Çok Sesli Türk müziği, Dinî müzik türlerine örnek eserler araştıralım. Eserlerin isimlerini aşağıda verilen boşluğa yazalım.

b Bu eserler ve benzerlerini bilgisayar ortamında klasör (dizin) oluşturarak kaydedelim. (Hafıza kartı, CD, taşınır bellek vb. araçlar) Sınıfımızda dinleyelim.

Türk Halk müziği : .....

.....

Türk Sanat müziği : .....

.....

Dinî müzik : .....

.....

Pop müzik : .....

.....

Çoksesli Türk müziği : .....

.....

BİLİYOR MUSUN?

Müzik, en eski tedavi yöntemlerinden biri olup pek çok eski çağ medeniyetlerinde kullanılmıştır. Osmanlı İmparatorluğunda hastaların müzikle tedavi edildiği bimarhanelerin olduğunu biliyor muydunuz?

BESTELE KAYDET

BU KONUDA NELER BİLİYORUM?

Dinlediğiniz müzikler nasıl bestelenir ve kaydedilir?

Aşağıda gördüğünüz ses kayıt stüdyosu malzemelerinden hangileri üstteki resimde vardır?

- Hoparlör sistemi
- Mikser
- Klavye
- Kulaklık
- Bilgisayar
- Mikrofon

1. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	İnternet Kullanımı ve Siber Güvenlik
Etkinlik Amacı	:	Müzik araştırmalarında interneti kullanırken güvenlik kurallarına dikkat etmek
Araç ve Gereçler	:	Ders kitabı, akıllı tahta, bilgisayar

BİLGİ KUTUCUĞU

Yaptığınız araştırma ve kayıtlarda güvenli internet kullanımı ile ilgili şu uyarılara dikkat ediniz:

1-Kişisel bilgilerinizi paylaşmayınız.

2-Ödül ve hediyelere aldanmayınız.

3-Tereddüt ettiğiniz konularda ailenizden yardım alınız.

4-Şifrelerinizi paylaşmayınız.

5-Kullandığınız programların yasal ve lisanslı olmasına dikkat ediniz.

a Akıllı tahta ya da bilgisayarımızdan nota yazım programlarını araştıralım. Aşağıya bulduğumuz programların isimlerini yazalım.

.....

.....

.....

BİLİYOR MUSUN?

Kara Japonca'da boş demektir.
Karaoke kelimesi ise boş orkestranın kısaltılmasıdır.

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı	:	Ezgi Tamamlama
Etkinlik Amacı	:	Verilen bir ezgiyi tamamlamak, söz yazmak ve kayıt altına almak
Araç ve Gereçler	:	Ders kitabı, akıllı tahta, bilgisayar

a Aşağıda ilk iki ölçüsü verilmiş olan ezgiyi tamamlayalım.

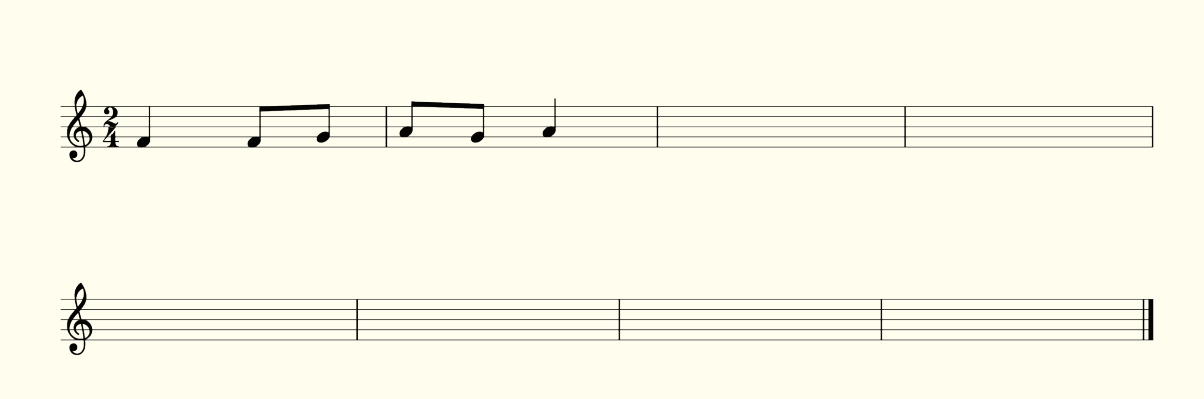

b Tamamladığımız ezgiyi nota yazım programları yardımı ile kayıt altına alalım.

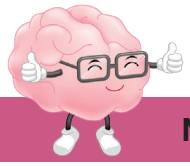

NELER ÖĞRENDİK?

1 **Aşağıdakilerden hangisi anma günüdür?**

a) 29 Ekim
b) 23 Nisan
c) 19 Mayıs
d) 10 Kasım

2 **Aşağıdakilerden hangisi tür olarak diğerlerinden farklıdır?**

a) Havada Bulut Yok
b) Gesi Bağları
c) Nane Limon Kabuğu
d) Bahçelerde Börülce

3 **Aşağıdaki teknolojik araçlardan hangisine ses ve müzik kaydı yapamayız?**

a) Bilgisayar
b) Kulaklık
c) Cep telefonu
d) Tablet

4 **Aşağıdaki ifadeleri okuyalım, kendimizi değerlendirelim.**

	Hiç bir zaman	Bazen	Her zaman
Müziklerdeki farklı bölümleri dansa dönüştürebiliyorum.			
Müziklerdeki farklı bölümleri ayırt edebiliyorum.			
Müziklerdeki farklı bölümlere ritim çalgılarıyla eşlik edebiliyorum.			
İnternet kullanırken siber güvenliğe ve etik kurallara dikkat ediyorum.			

ŞARKILAR

1. Atatürk Ölmedi 71
2. Türkiye'ni Temiz Tut 72
3. Ha Buradan Aşağı 73
4. Bingöl Halayı 73
5. Havada Bulut Yok 74
6. Meşeli Dağlar Meşeli 75

ATATÜRK ÖLMEDİ

Erdoğan Okyay

Orta

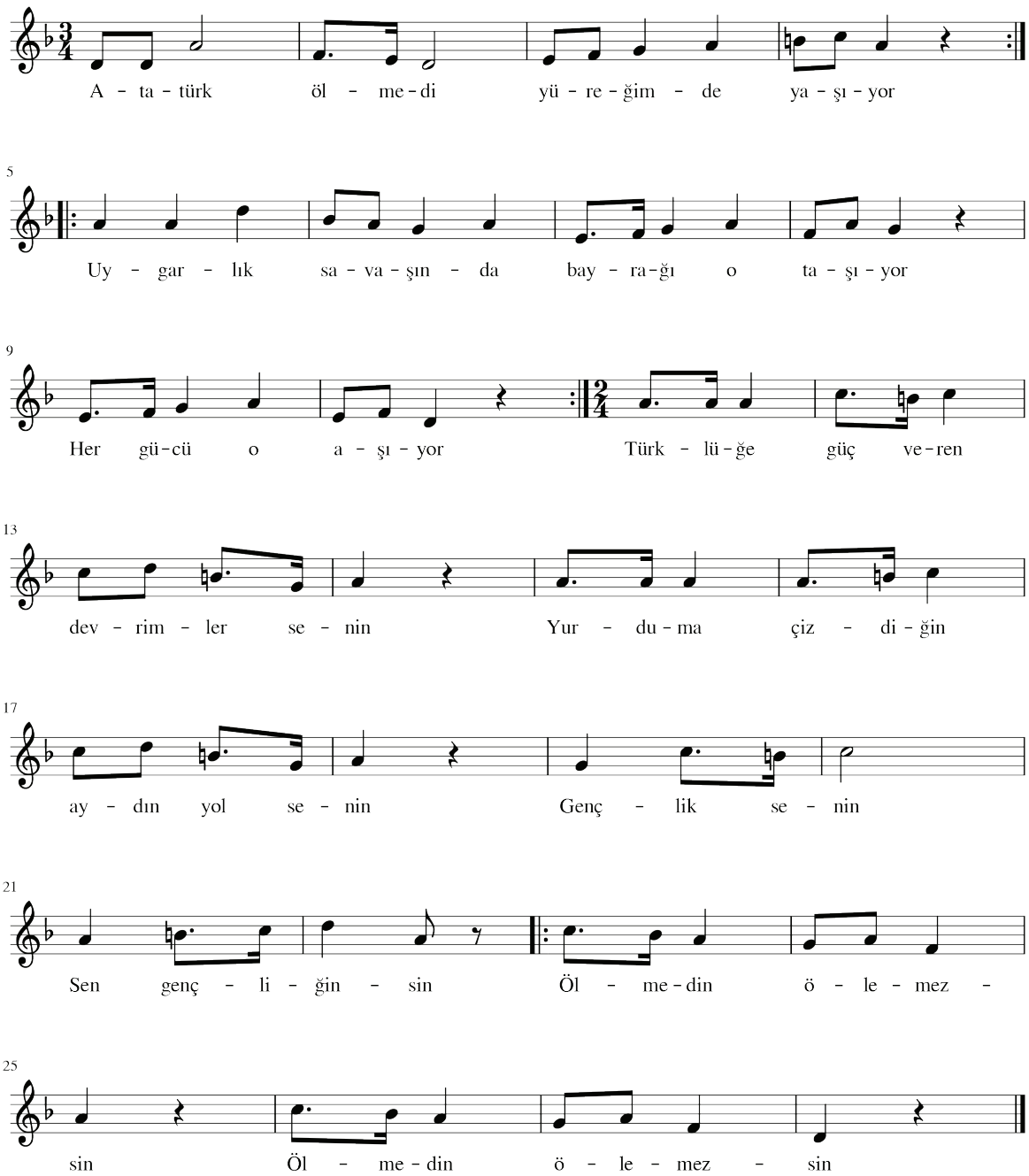

TÜRKİYE'Nİ TEMİZ TUT

Behçet Ölmeztürk

Çabuk

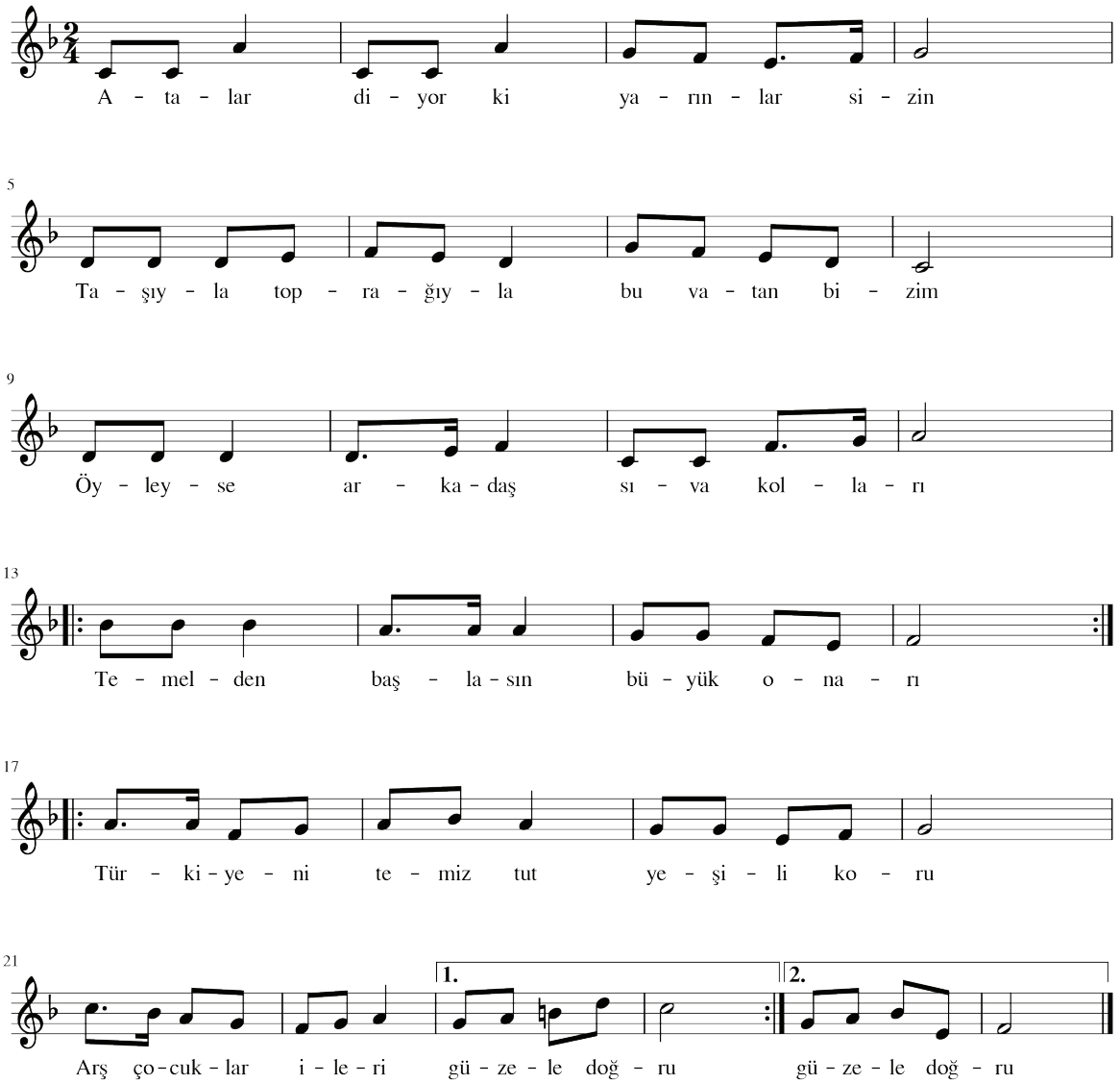

HA BURADAN AŞAĞI

Türkü
Yöresi: Karadeniz

Çabuk

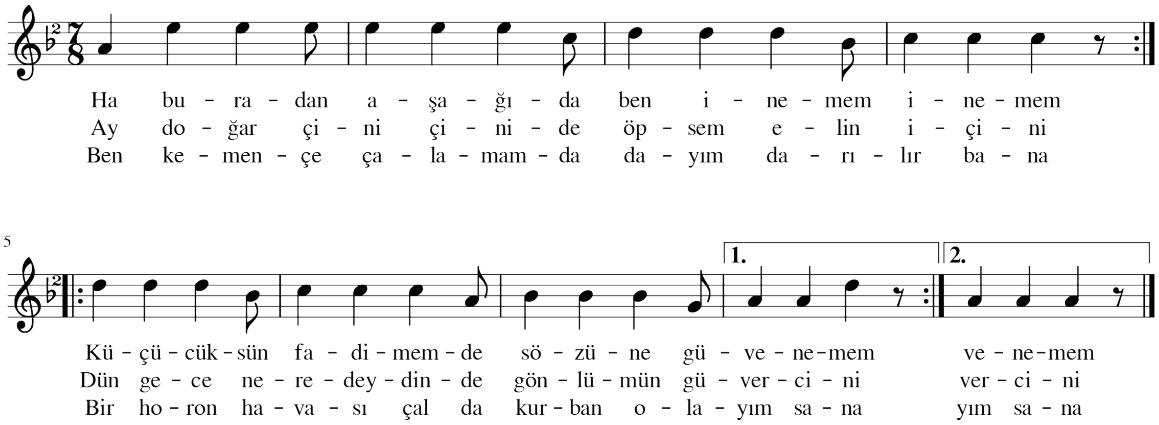

BİNGÖL HALAYI

Türkü
Yöresi: Bingöl

Çabuk

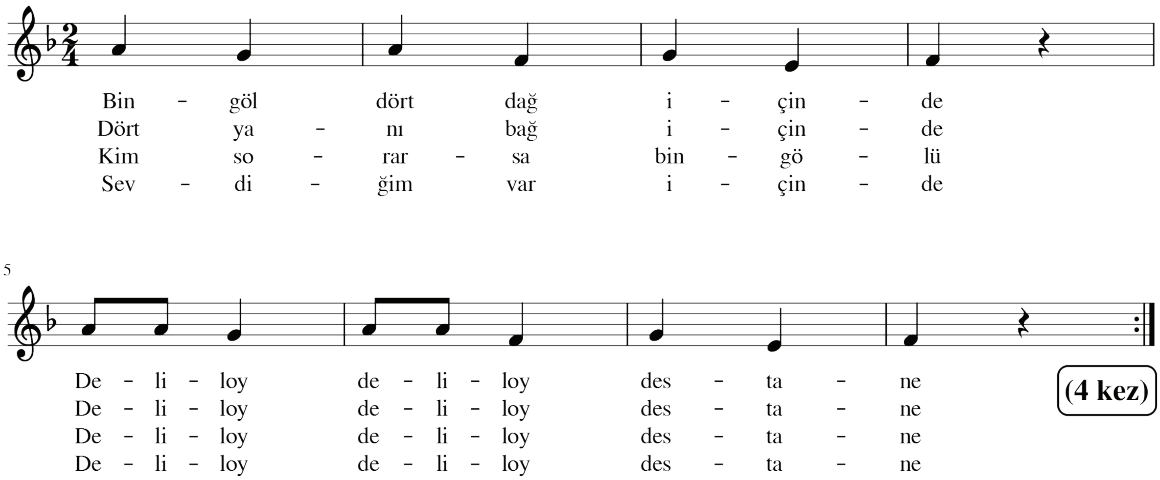

HAVADA BULUT YOK

Türkü
Yöresi: Muş

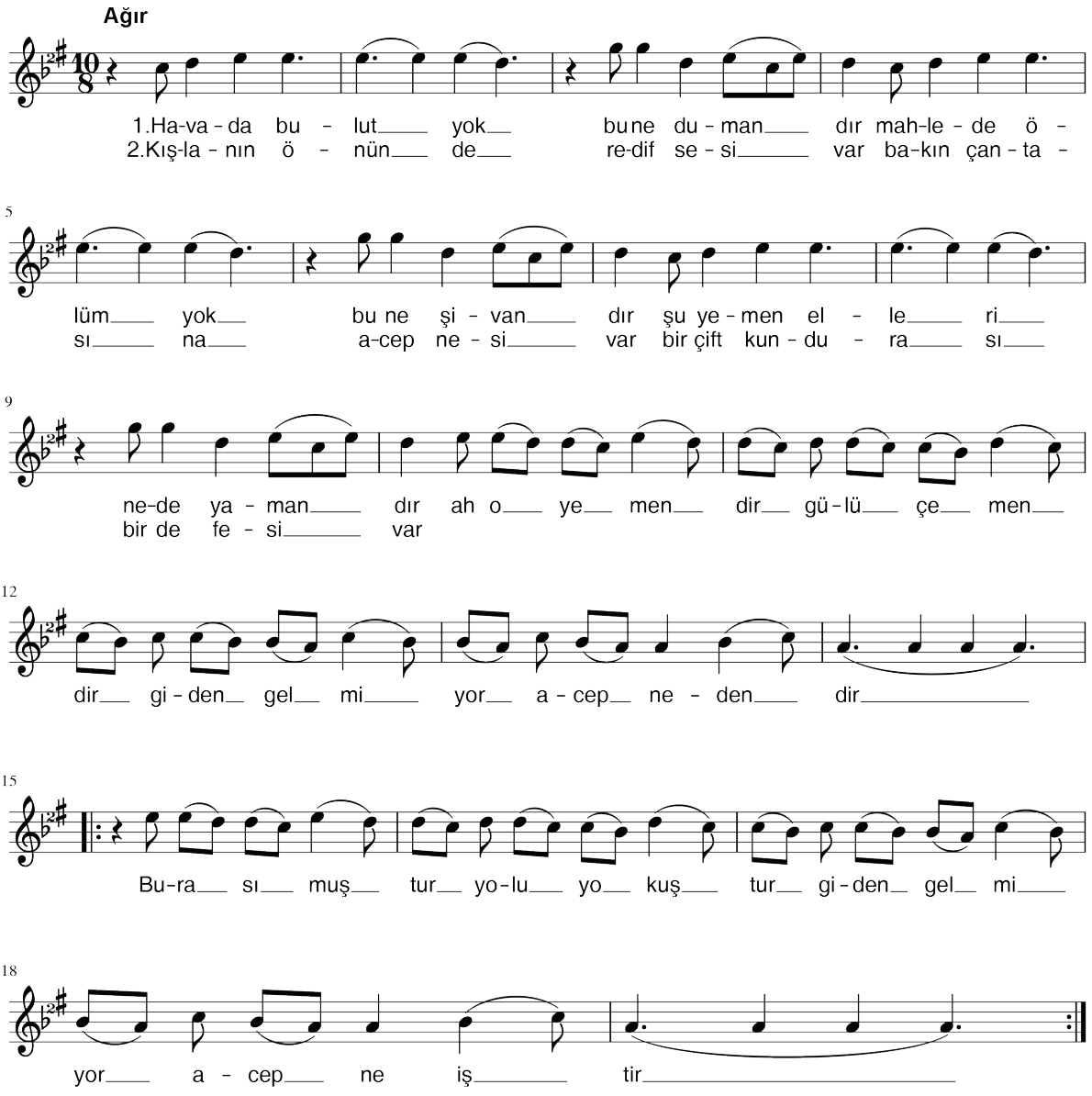

MEŞELİ DAĞLAR MEŞELİ

Türkü
Yöresi: Bursa

Çabukça

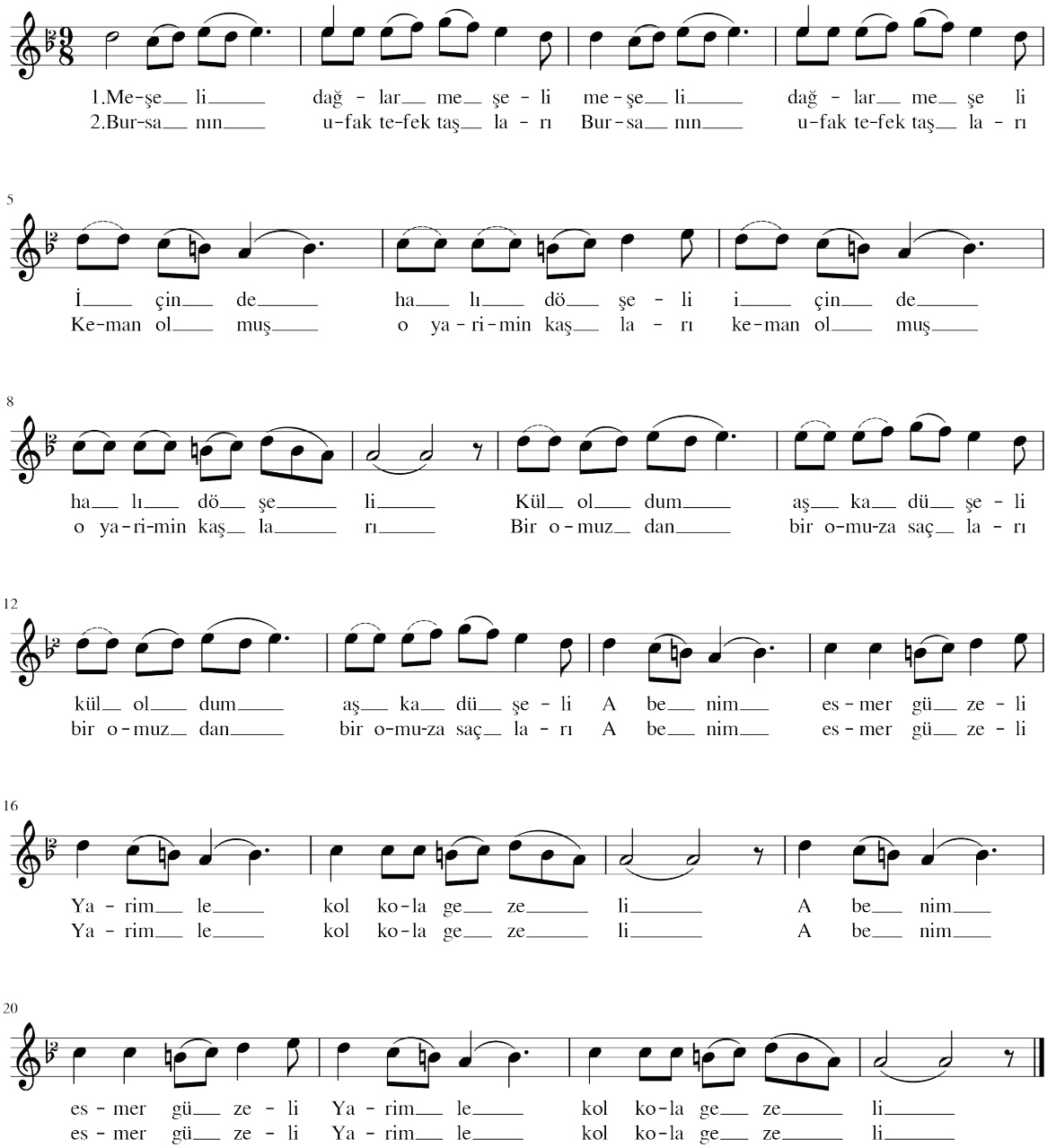

CEVAP ANAHTARI

NELER ÖĞRENDİK? 1.Bölüm

1 b) Sönmeden yurdu ’ mun üstünde tüten en son ocak.

2 b) Mehmet Âkif Ersoy

3

D Müzik sınıfının içinin sünger, kumaş ya da köpük gibi yumuşak malzemeler ile kaplanması.
D Konser ve tiyatro salonlarının duvarlarının girintili çıkıntılı yapılması.
D Camilerin kubbeli yapılması.
Y Binaların dış cephelerinin ısı yalıtımı malzemesiyle kaplanması.

4

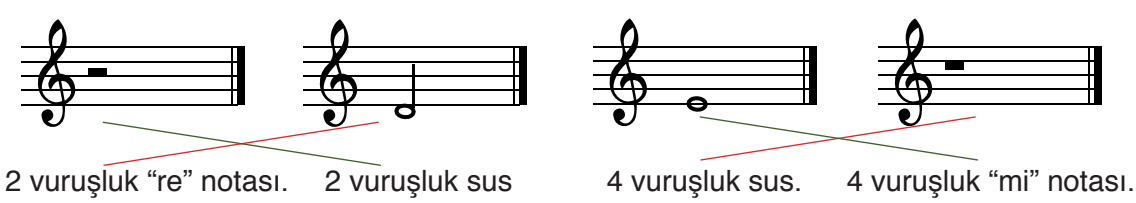

NELER ÖĞRENDİK? 2.Bölüm

2 a) Dandini Dandini Dastana

NELER ÖĞRENDİK? 3.Bölüm

1 c) Müzik hayatın sevinci, neşesi, ruhu ve her şeyidir.

2 d) Yine Bir Gülnihal

3 a) Ha Buradan Aşağı

NELER ÖĞRENDİK? 4.Bölüm

1 d) 10 Kasım

2 c) Nane Limon Kabuğu

3 b) Kulaklık

A

aksak ritim: İkişerli ve üçerli birimlerden oluşan karma ölçü.
arşiv: Belgelik. Resmi dairelerin, çeşitli kurumların veya kişilerin işlerini yürütürken kullanılması sona eren ve saklanması gereken belgelerin düzenli bir şekilde, belli kurallara göre biraraya getirilip saklanması.
anonim: Yazanı ya da besteleyeni belli olmayan eserdir.

B

bağlantı: Nakarat.
bendir: Alaturka müzikte vurmalı çalgı aleti.
beste: Bir müzik eserini oluşturan ezgilerin bütünü.
besteci: Beste yapan kimse, bestekâr, kompozitör, maestro.
bimarhane: Eskiden akıl hastanelerine verilen isim.

C

çalgı: Müzik aleti, çalgı aleti, enstrüman.

D

dans: Müzik temposuna uyularak yapılan ve estetik değer taşıyan düzenli vücut hareketleri.

E

eser: Emek sonucu ortaya çıkan ürün, yapıt.
ezgi: Melodi, nağme.

H

halay: Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde genellikle davul ve zurna eşliğinde toplu olarak oynanan bir halk oyunu.
hız: Çabukluk, sürat.

K

konser: Sanatçıların müzik eserlerini bir topluluk önünde çalması veya söylemesi.
koro: Tek veya çok sesli olarak yazılmış bir müzik eserini seslendirmek için bir araya gelen topluluk.
kös: Savaşlarda, alaylarda at, deve veya araba üzerinde taşınan ve işaret vermek için kullanılan büyük davul.

M

makam: Türk müziğinde bir müzik parçası veya şarkının işleniş biçimi.
marş: Ritmi, yürüyen bir kimsenin veya topluluğun adımlarını hatırlatan müzik parçası, bir topluluğu simgelemek için düzenlenmiş müzik parçası.
mikrofon: Elektrik akımı etkisiyle sesi uzakta bulunan alıcıya ulaştıran araç.
müzik: Birtakım duygu ve düşünceleri belli kurallar çerçevesinde uyumlu seslerle anlatma sanatı, musiki.
müzikte gürlük: Sesin şiddet farkı.

N

nakarat: Bir şarkıda her kıtadan sonra tekrarlanan ve bestesi değişmeyen parça.
nota: Bir müzik sesini belirtmeye yarayan işaret.

P

prozodi: Bir şiir bestesinde, hece vurgularının müzik, vurgu ve yükselişleriyle iyice uyuşmuş olması.

R

ritim: Düzenli aralıklarla yinelenen süre değerlerinin belirli bir düzen içinde birbirini takip etmesi.

S

sanat: Bir duygu, tasarı, güzellik gibi kavramların anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı veya bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık.
sanatçı: Güzel sanatların herhangi bir dalında yaratıcılığı olan, eser veren kimse.
ses: Aralarında uyum bulunan titreşimler.
seyir: Makamın seslerinde dolaşma.
sol anahtarı: Portedeki notaların sol yüksekliğinde olacağını gösteren işaret.
sus(es): Notada duraklama zamanı sessiz süre.

Ş

şarkı: Tonlama değişiklikleri ile çeşitli duygular uyandıran uyumlu ezgili insan sesleri dizisi. Geleneksel Türk müziğinde aşk üzerine söylenen, nakaratlı ve ara nağmesi olan ezgi, melodi, müzik parçası.

T

tekbir: Müslümanlıkta Allah'ın büyüklüğünü, yüceliğini anmak için söylenen ve "Allahuekber" sözü ile başlayan dua.
ton: İnsan veya çalgı sesinin yükseklik, alçaklık derecesi.
türkü: Hece ölçüsüyle yazılmış ve halk ezgileriyle bestelenmiş manzume.

V

virtüöz: Herhangi bir müzik aracını büyük ustalıkla çalabilen sanatçı.

Y

yöre: Bir bölgenin belli bir yer ve çevresini kapsayan sınırlı bölümü, havali, mahal, civar.

AKDOĞU, O. (1994). *Türk Müziğinde Perdeler*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

ANGI, H. (1976). *Marşlarda Türkülerde Atatürk*, Ankara: Angı Yayınları.

AYDOĞAN, S. (2001). *Renklerle Org Eğitimi*, Ankara: Arkadaş Yayınevi, 4. Baskı.

EGÜZ, S. (1999) *Toplu Ses Eğitimi*, Ankara: Doğuş Matbaacılık.

KARAKAYA, İ. (2007) *Öğrenci Algısının Geliştirilmesi*: Öz Değerlendirme, Akran Değerlendirme ve Grup Değerlendirme, İlköğretmen Dergisi, Sayı 8, 35-37.

MEB, (2018). *Müzik Dersi Öğretim Programı* (İlkokul ve Ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar), Ankara.

SUN. M. (2014). *Kır Çiçekleri 100 Türkü*, Ankara: Sun Yayınevi.

SUN, M. (2006). *Çocuklar ve Gençler İçin Şarkı Demeti,* Ankara: Sun Yayınevi.

TEKİN, H. (1991). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Yargı Yayınları.

TOKEL, B. B. (2004). *Neşet Ertaş Kitabı,* Ankara: Akçağ Yayınevi.

TURGUT, F. (1997). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları,* Ankara: 10.Basım, Tıpkı Basım.

YURTOĞLU, F. Ö. (2008) *Okul Yolu Türkü Dolu,* Ankara: Tuna Matbaacılık A.Ş.

UÇAN, A. *Yurtta Barış Dünyada Barış Sürecinde Müzik ve Müzikçe*. Ankara.

İNTERNET KAYNAKÇASI

http://www.ata.tsk.tr/07_gorseller/foto.html (ET: 20.05.2017)

http://bizdenezgiler.com (ET: 20.05.2017)

http://dergipark.gov.tr/fe/issue/26040/274283 (ET: 20.05.2017)

http://www.eba.gov.tr/ses (ET: 20.05.2017)

http://guzelsanatlar.kulturturizm.gov.tr/TR,133547/resimler.html (ET: 20.05.2017)

http://www.notaarsivleri.com/ (ET: 20.05.2017)

https://plus.google.com/photos/101069844256027226273/album/5716407426958352737/5719038370365560386 (ET: 20.05.2017)

http://www.trtbelgesel.net.tr/tr/main/programlar/belgeseller/8/sesten-muzige/254 (20.05.2017)

http://www.turkuler.com/ozan/NESET.asp (ET: 12.04.2017)

http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi (ET: 12.04.2017)

http://www.trtnotaarsivi.com (ET: 12.04.2017)

https://www.google.com.tr/search?q=m%C3%BCzik+s%C4%B1n%C4%B-1f%C4%B1+nas%C4%B1l+olmal%C4%B1&safe=active&source=lnms&tbm=isch&sa=X-&ved=0ahUKEwi0trq3_NHYAhWPalAKHShRBM0Q_AUIDCgD&biw=1280&bih=587#imgrc=VQN500ACiDHl4M:&spf=1515744547805 (ET: 12.01.2018)

http://www.ata.tsk.tr/07_gorseller/foto.html (ET: 11.06.2018)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Aşağıda sayfa numarası ve kodu yazılı görseller www.shutterstock.com adresinden 15.05.2017 tarihinde telifi ödenerek alınmıştır.

S.13 105311036. **s.15** 145012174. 351715964. 44810296. **s.18** 116690812. 42866452. 555570187. 677384053. 68304442. 756402667. **s.32** 24942502. 591570596. **s.35** 140471866. 320536976. **s.36** 317797691. **s.40** 69038689. **s.43** 626501552. **s.48** 312677507. **s.56** 186289538. **s.57** 108236207. **s.60** 434824657. **s.63** 509488126. 632309816. **s.66** 373495819. **s.68** 442098151.

Diğer görseller, görsel tasarım uzmanı tarafından hazırlanmıştır.
Diğer eserler, yazarlar tarafından bestelenmiştir.